

Goed voortgezet

Update 2015

Veranderende stromen in voortgezet onderwijs
en middelbaar beroepsonderwijs in Zeeland

in opdracht van het onderwijsveld in Zeeland

Goed voortgezet

Update 2015

Veranderende stromen in voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in Zeeland

Colofon

© SCOOP/Zeeuwse Bibliotheek 2015

Samenstelling

Dick van der Wouw
Han Schellekens

In opdracht van het onderwijsveld in Zeeland
Reactieadres: Bert Vogel: vgl@calvijncollege.nl
Hendrik-Jan Arenthals: hvanarenthals@scalda.nl

SCOOP/Zeeuwse Bibliotheek
Kousteensedijk 7
Postbus 407 Middelburg
Telefoon (0118) 682500
www.scoopzld.nl
scoop@scoopzld.nl

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland.

Inhoud

Goed voortgezet	1
0. Managementsamenvatting	4
1. Inleiding	7
2. De onderwijskolom Zeeland	8
3. Bevolkingsontwikkeling	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Ontwikkeling geboorten	10
3.3 Ontwikkelingen in de basisgeneraties voor VO/MBO	12
3.4 Conclusie	16
4 Ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs	17
4.1 Schoolsoorten	17
4.2 Trends in leerlingenaantallen	17
4.3 Voortgezet onderwijs per regio	21
4.4 Conclusie	42
5. Ontwikkelingen in het middelbaar beroepsonderwijs	43
5.1 Goes	48
5.2 Middelburg/Vlissingen	51
5.3 Terneuzen	54
5.4 Conclusie	56
Databronnen	58

0. Managementsamenvatting

In 2012 verscheen 'Goed voortgezet'. Met dit rapport beschikt het VO en MBO in Zeeland over ontwikkelingen en voorspellingen rond leerlingenstromen in het Zeeuwse VO en MBO.

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat het onderwijs met belangrijke veranderingen te maken gaat krijgen. Dalende aantallen leerlingen en versterkte doorstroom naar hogere vormen van onderwijs vormen daarin de majeure trends. Als gevolg van het afnemende aantal geboorten en de verminderde instroom van jonge gezinnen in Zeeland krijgt het VO en MBO te maken met een leerlingendaling van om en nabij de 20%. Dit vraagt om organisatorische aanpassingen van het onderwijs. In Zeeuws-Vlaanderen is de krimp in leerlingenaantallen al duidelijk zichtbaar, in de rest van Zeeland zal de daling vooral na 2018 zijn beslag krijgen. In *De Zeeuwse uitdaging* (KPMG, 2011) bepleit de Onderwijs Autoriteit Zeeland verregaande samenwerking tussen VO- en MBO-scholen. De scholen hebben die handschoen opgepakt. Zij willen hun besluiten met betrekking tot de Zeeuwse samenwerking voor een belangrijk deel baseren op de meest recente ontwikkelingen, trends en prognoses. SCOOP is daarom gevraagd in 2015 een update uit te brengen van de rapportage uit 2012.

Daarvoor zijn leerlinggegevens tot en met oktober 2014 beschikbaar en de nieuwste provinciale bevolkingsprognose (2014). In deze rapportage zijn de cijfers hiervoor bij elkaar gebracht en geanalyseerd op regionaal en provinciaal niveau. De belangrijkste uitkomsten van deze analyse zijn:

- Het aantal geboorten in Zeeland is in de afgelopen 15 jaren gedaald van 4.500 naar 3.500 per jaar. Tegelijkertijd is een jaarlijks positief migratiesaldo van het aantal gezinnen met kinderen dat zich in Zeeland vestigt tussen 2005 en 2013 geheel verdwenen. Dat heeft tot gevolg dat het VO en MBO vanaf respectievelijk 2014 en 2018 voor zeker een periode van 15 jaar met een leerlingendaling van in totaal meer dan 20% te maken krijgt. In Zeeuws-Vlaanderen zal de krimp het grootst zijn (25%).
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen levert een prognose per VO-school. Deze prognose geeft opgeteld voor Zeeland als geheel eenzelfde beeld als de provinciale bevolkingsprognose. Uit de recente ontwikkelingen van leerlingenaantallen per school is af te leiden dat leerlingenstromen per school sterk kunnen afwijken van bevolkingstrends. In elke regio zijn VO-scholen die de afgelopen jaren zijn gegroeid en scholen die zijn gekrompen. Dit laat zien dat veranderende schoolkeuzes een belangrijke impact hebben op leerlingenaantallen per school. De te verdelen 'koek' zal echter steeds kleiner worden. Het is aan de VO-scholen om in regionale samenwerkingsverbanden te werken aan het behoud van een goed en breed opleidingsaanbod in elke regio.
- Goes en Middelburg zijn nu de uitgesproken centrumgemeenten voor VO in hun regio. Terneuzen is dat in mindere mate voor Zeeuws-Vlaanderen. Met uitzondering van het Reformatorische Calvin College zijn alle VO-scholen regionaal georganiseerd. Het MBO is nagenoeg provinciaal en zelfs voor een deel boven-provinciaal georganiseerd. Op het gebied van sportopleidingen bijvoorbeeld is er het CIOS Goes-Breda. Het Hoornbeeck College en Edudelta hebben beide ook vestigingen buiten Zeeland.

- Op schoolniveau is Goes de centrumgemeente voor het MBO in Zeeland. Daar hebben alle Zeeuwse MBO-scholen een vestiging. Daar wordt in alle sectoren, op alle niveaus en leerwegen onderwijs verzorgd. Sinds 2012 zijn er ook opleidingen in de sector Techniek. Toch gaan in Middelburg/Vlissingen bijna evenveel MBO-ers naar school als in Goes, maar het onderwijs dat er geboden wordt door Scalda is beperkt tot de opleidingen in de sectoren Economie, Techniek en een Combinatie van sectoren. Er studeren evenwel meer Zeeuws-Vlaamse MBO-deelnemers in Middelburg/Vlissingen dan in Goes. In Terneuzen worden door Scalda opleidingen verzorgd in alle behalve de agrarische sector. Het aantal deelnemers is er echter beduidend lager dan in andere Zeeuwse regio's.
- De meeste VO-schoollocaties in Zeeland hebben geen volledig gevuld sectorenpakket en geen enkele VO-school heeft een volledig gevuld profiel/afdelingen/programmapakket. Per regio verschilt de programmakeuze van VMBO-leerlingen enorm. De gymnasiumstroom van het VWO is op een aantal scholen erg klein. In de Oosterschelderegio zijn nog opvallend weinig gymnasiasten. Dat is de regio aan het inhalen sinds de start van een gymnasiumstroom bij het Calvin College. VMBO-leerlingen kiezen er steeds vaker voor om een brede opleiding te volgen via intersectorale programma's. In Zeeland wordt dit inmiddels het meest gekozen.
- De aankomende leerlingendaling zal voor VO-scholen grote problemen opleveren in de organiseerbaarheid van een breed pakket aan opleidingen. Nu al zijn er vaak kleine leerlingenaantallen per afdeling/programma en speelt de 'kleine groepen problematiek'.
- Evenals het VO heeft het MBO problemen met de organiseerbaarheid van opleidingen in de verschillende regio's. Op dit moment ligt dat niet zozeer aan de bevolkingskrimp, maar heeft het vooral ook te maken met de economische ontwikkelingen. Het aantal MBO-deelnemers dat in Terneuzen studeert is bijvoorbeeld drastisch afgenomen. Deels komt dat doordat meer Zeeuws-Vlaamse MBO-deelnemers in Middelburg/Vlissingen of Goes zijn gaan studeren. Maar omdat het vooral de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL) is die terugloop van deelnemers laat zien en er vooral minder oudere studenten zijn, kan geconcludeerd worden dat veel bedrijven geen of minder invulling (kunnen) geven aan deze mogelijkheid van de combinatie van leren en werken op MBO-niveau. In het verleden had de MBO-opleiding in Terneuzen relatief veel deelnemers in de Beroepsbegeleidende Leerweg.
- Het aandeel HAVO/VWO-leerlingen op het totaal aantal leerlingen in klas drie is lager dan het landelijk gemiddelde. In Zeeland is sprake van HAVO-isering. De laatste jaren is echter geen sprake meer van VWO-isering.
- Economie en Maatschappij is veruit het meest populaire HAVO-profiel in Nederland. Meer dan vier van de tien Havisten kiest daarvoor. In Zeeland wordt dit profiel ook het meest gekozen, maar beduidend minder vaak (37%). Economie en Maatschappij is in Nederland ook op het VWO het meest gekozen profiel, maar niet in Zeeland. Daar kiezen de meeste leerlingen voor het combinatieprofiel Natuur en techniek/Natuur en gezondheid. In vergelijking met Nederland worden in Zeeland zowel op de HAVO als het VWO vaker combinatieprofielen gekozen.

- In 2011 waren in heel Zeeland de techniekprofielen nog het populairst, zowel voor HAVO als VWO. Dat past bij een arbeidsmarkt met een accent op industrie. Deze grotere voorkeur voor Natuur en Techniek bij Zeeuwse HAVO- en VWO-studenten is echter volledig verdwenen en alleen nog in Zeeuws-Vlaanderen herkenbaar.
- Per regio zijn er behoorlijke verschillen in profielkeuze. Natuur en gezondheid is vooral populair in Zeeuws-Vlaanderen. Walcherse leerlingen kiezen relatief vaak het combinatieprofiel Natuur en techniek/Natuur en gezondheid.
- De meerderheid van de Zeeuwse HAVO- en VWO-studenten die verder gaat studeren verlaat de provincie. Van degenen die aan een universiteit gaan studeren is dat meer dan 80%. De doorstromers naar HBO en WO die buiten Zeeland gaan studeren hebben veel vaker een combinatieprofiel. Het vaakst blijven de leerlingen met een Economie en Maatschappij profiel in de provincie wonen.
- Zeeuwse MBO-deelnemers studeren al jaar en dag heel vaak buiten hun eigen woonregio. In 2006 was dat 36%, in 2014 is dat 43%. Omgekeerd is het zo dat minder dan de helft van de Zeeuwse MBO-deelnemers die het onderwijs in een schoollocatie op Walcheren bezoekt uit de regio zelf komt. In de Oosterschelde komt iets meer dan de helft van de deelnemers uit de eigen regio, terwijl dat in Zeeuws-Vlaanderen meer dan negen van de tien deelnemers zijn. Het komt er op neer dat al jarenlang ongeveer 4.000 Zeeuwse MBO-ers te maken hebben met interregionaal woon-schoolverkeer. In relatie tot dalende aantallen deelnemers in de toekomst en de daarmee samenhangende noodzakelijke concentratie van opleidingen zullen de vervoersproblemen naar verwachting toenemen.
- De arbeidsmarkt zal in de komende tijd steeds meer rekening moeten gaan houden met een sterke daling in de beschikbaarheid van afgestudeerde schoolverlaters. De weglek van studenten die buiten de provincie gaan studeren versterkt daarbij de krimpproblematiek nog eens extra.
- Het is aan de VO- en MBO-scholen in Zeeland om in regionale samenwerkingsverbanden met partners binnen en buiten het onderwijs te werken aan het behoud van een goed en breed opleidingsaanbod in elke regio.

1. Inleiding

In 2012 verscheen met 'Goed voortgezet' een overzicht van de ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs in Zeeland. In dit rapport wordt opnieuw de balans opgemaakt. Er is sinds het vorige rapport het nodige gebeurd in het Zeeuwse VO en MBO. De fusie van twee ROC's Scalda, het opheffen van de onderwijslocatie in Tholen als gevolg van de fusie van Westerpoort Tholen met ROC Halsteren en VMBO Bergen op Zoom en de invoering van passend onderwijs in 2014 zijn daarin het meest zichtbaar.

Een belangrijke reden voor de totstandkoming van deze update is het signaal vanuit het VO dat met name in Zeeuws-Vlaanderen de krimp harder aan het toeslaan is dan in 'Goed voortgezet' is voorspeld.

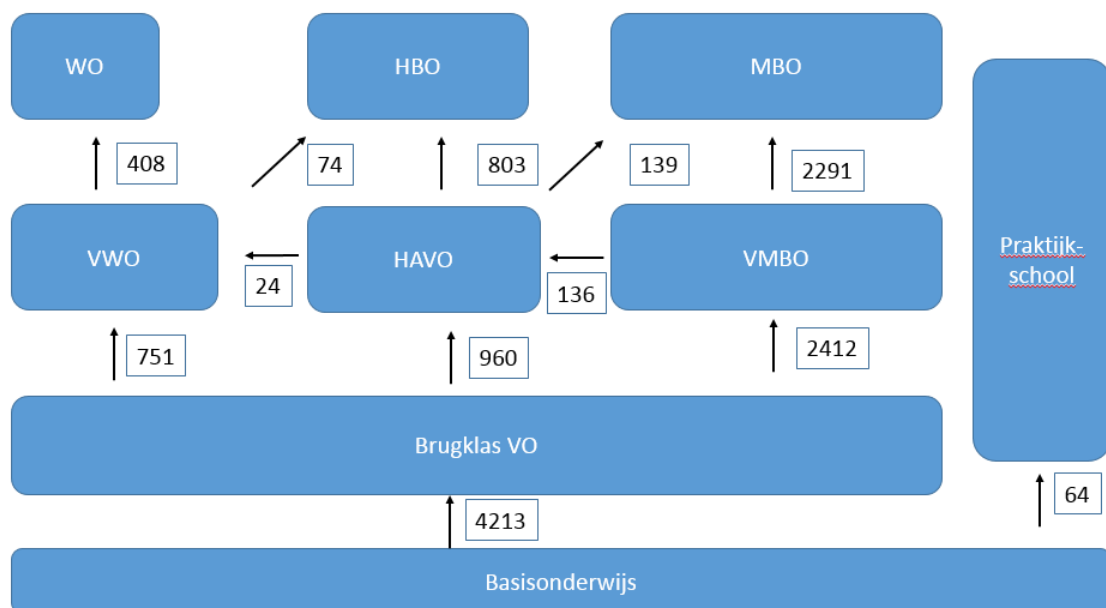
In dit rapport zijn de leerlingengegevens bijgewerkt tot en met de leerlingentelling van 1 oktober 2014. Alle MBO- en VO-scholen in Zeeland zijn gevraagd de nieuwste leerlinggegevens aan te leveren. Met uitzondering van de Isaac Beekman Academie hebben alle scholen hier ook gehoor aan gegeven. Gegevens van deze laatste zijn verkregen via het Ministerie van OC&W (DUO).

Daarnaast zijn nieuwe leerlingenvoorspellingen doorgerekend op basis van de nieuwste provinciale bevolkingsprognose.

In het rapport uit 2012 is ook gekeken naar ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Daarover wordt hier niet gerapporteerd. Gegevens over ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn digitaal beschikbaar onder de kop Zeeuwse arbeidsmarktmonitor op de website van het Zeeuws planbureau.

2. De onderwijskolom Zeeland

Onderwijs in Zeeland wordt gegeven in basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs, praktijkscholen, MBO-scholen, een HBO-instelling en een instelling voor wetenschappelijk onderwijs (bachelor opleiding). Deze scholen vormen samen de onderwijskolom in Zeeland. Leerlingen/deelnemers/studenten doorlopen (delen) van deze onderwijskolom in hun schoolloopbaan. Het volgende schema geeft die onderwijskolom weer met de bijbehorende doorstroomcijfers in 2014. In het schema zijn alleen de belangrijkste stromen weergegeven. De stroomcijfers naar HBO en WO zijn inclusief de uitstroom naar universiteiten en hogescholen buiten Zeeland.

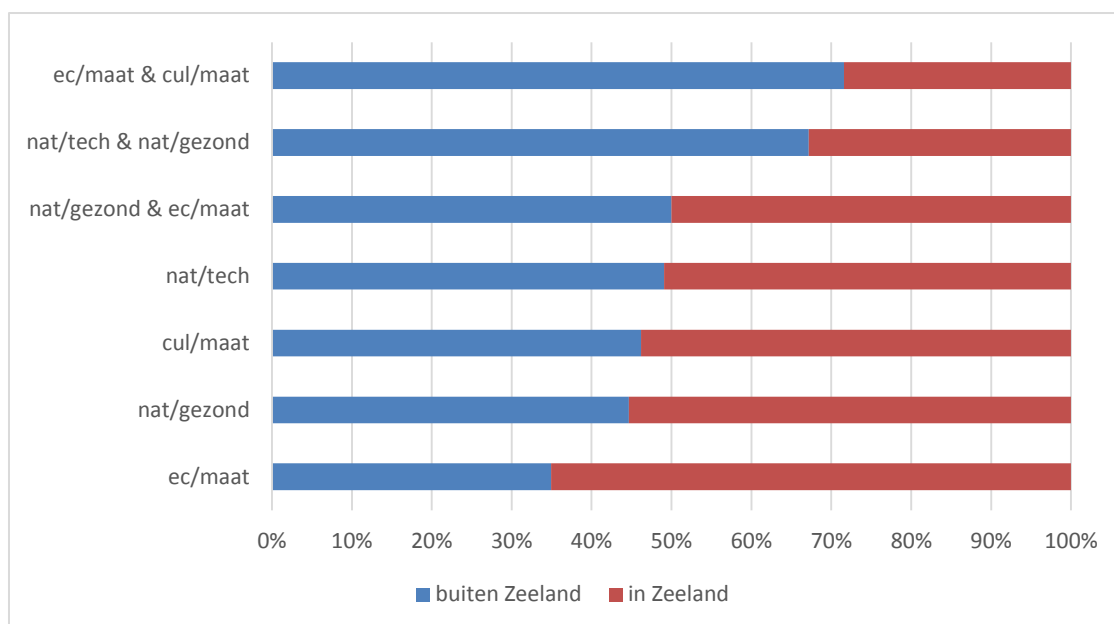

Figuur 1 Stromen in het Zeeuwse onderwijs 2014. Bron: DUO.

Ten opzichte van 2009 is de stroom van het primair onderwijs naar de brugklas van het VO in 2014 nog vrijwel gelijk gebleven. De doorstroom naar VMBO en HAVO is iets groter geworden, de doorstroom naar het VWO is afgenomen ten opzichte van 2009. De horizontale stromen van VMBO naar HAVO en van HAVO naar VWO zijn fors afgenomen. De doorstroom van VMBO naar MBO is groter geworden en ook de doorstroom van HAVO naar HBO. De doorstroom in 2014 naar universitair onderwijs is vrijwel gelijk aan die in 2009.

De meerderheid van de Zeeuwse HAVO- en VWO-studenten die verder gaan studeren, verlaat de provincie. Van degenen die aan een universiteit gaan studeren is dat meer dan 80%. Van de 408 studenten die in 2014 aan een universiteit zijn gaan studeren, woont 18% (nog) in Zeeland. Van de 803 HBO-ers is dat 64%.

De doorstromers naar HBO en WO die buiten Zeeland gaan studeren hebben veel vaker een combinatieprofiel. Het vaakst blijven de leerlingen met een Economie en Maatschappij profiel in de provincie wonen.

Figuur 2 Woonplaats studenten hoger onderwijs die in 2014 in Zeeland zijn afgestudeerd aan HAVO of VWO per profiel.
Bron: DUO.

3. Bevolkingsontwikkeling

3.1 Inleiding

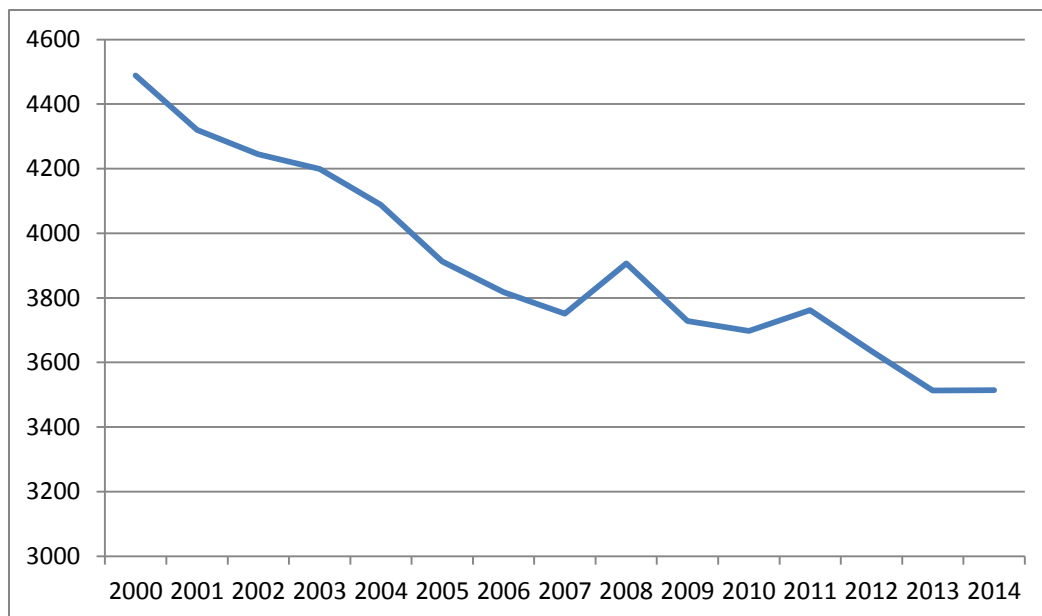
In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen in de Zeeuwse bevolking behandeld. Die ontwikkelingen zijn van belang voor een goed inzicht in de veranderende omvang en spreiding van leerlingen over de verschillende regio's in Zeeland. Voor het overgrote deel worden de scholen voor VO en MBO in Zeeland bevolkt door leerlingen die geboren zijn in deze provincie. De instroom in het VO kan daarom in belangrijke mate voorspeld worden op basis van het aantal geboorten 12 jaar eerder. Dit betekent dat als we kijken naar het aantal 0- en 1-jarigen in Zeeland in de afgelopen 12 jaar, we met een vrij grote mate van zekerheid de komende 12 jaar kunnen voorzien hoe de instroom in de brugklassen van het VO zich zal ontwikkelen. Uiteraard spelen ook verhuisbewegingen een rol in de ontwikkeling van de leerlingenaantallen op de scholen in Zeeland. De bevolkingsprognose van de Provincie Zeeland probeert die zo scherp mogelijk te voorspellen. Zij doet dit op basis van het Primos-prognosemodel rekening houdend met een aantal voor Zeeland specifieke ontwikkelingen die in het landelijke prognosemodel niet (voldoende) worden meegenomen. Deze provinciale prognose wordt gebruikt om de trends in de ontwikkeling van de leerlingenaantallen tot 2040 te voorspellen. Hoe verder in de toekomst, des te onzekerder deze voorspellingen worden.

Bij de voorspellingen van het aantal leerlingen in het VO en MBO gaan we uit van zogenaamde basisgeneraties. Dit zijn de referentiepopulaties in de bevolking die de basis vormen voor de berekeningen van de aantallen leerlingen die scholen kunnen verwachten. Voor het basisonderwijs is de berekening van het leerlingenaantal relatief eenvoudig omdat daar de relatie tussen de bevolkingsaantallen en leerlingen vrijwel één op één is. De basisgeneratie bestaat daar uit de 4- tot en met 11-jarigen plus 30% van de 12-jarigen (Van der Wouw, 2010).

Dat is anders voor het VO en zeker voor het MBO. Daar moeten nog extra rekenslagen gemaakt worden op basis van ontwikkelingen in (leeftijdsspecifieke) deelnamepercentages. In dit onderzoek wordt de basisgeneratie van het VO - volgend op de basisgeneratie van het basisonderwijs - berekend als 70% van de 12-jarigen plus de 13- tot en met 18-jarigen. Als basisgeneratie van het MBO is het aantal 17- tot en met 27-jarigen genomen.

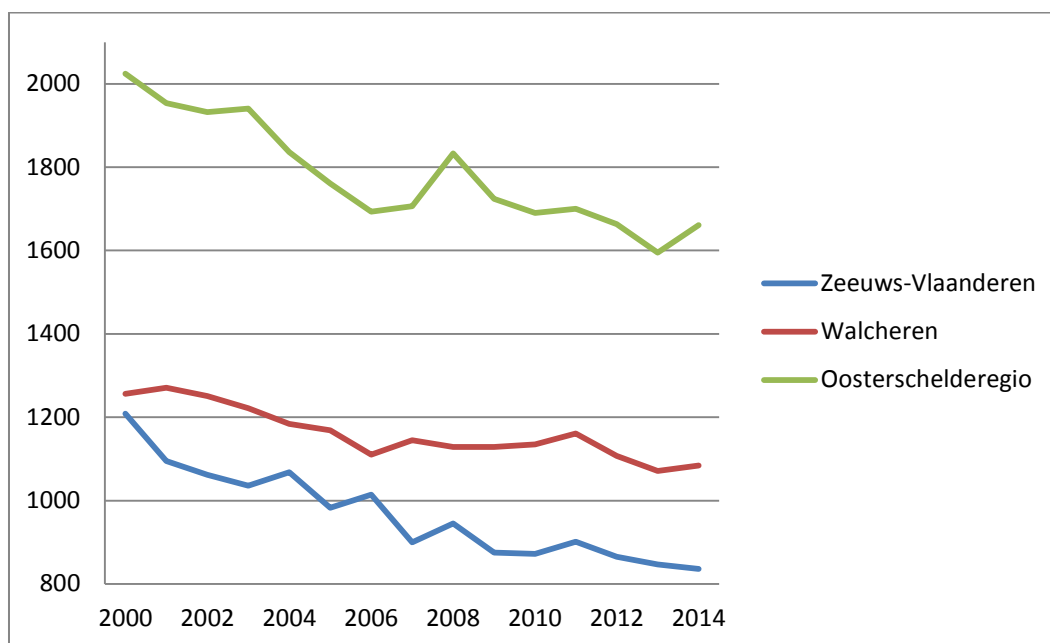
3.2 Ontwikkeling geboorten

De instroom in de brugklassen van het voortgezet onderwijs is afhankelijk van de 'aanvoer' vanuit het basisonderwijs. De omvang daarvan wordt vrijwel geheel bepaald door het aantal geboorten in Zeeland 12 jaar eerder.

Figuur 3 Geboorten in Zeeland (Bron: CBS)

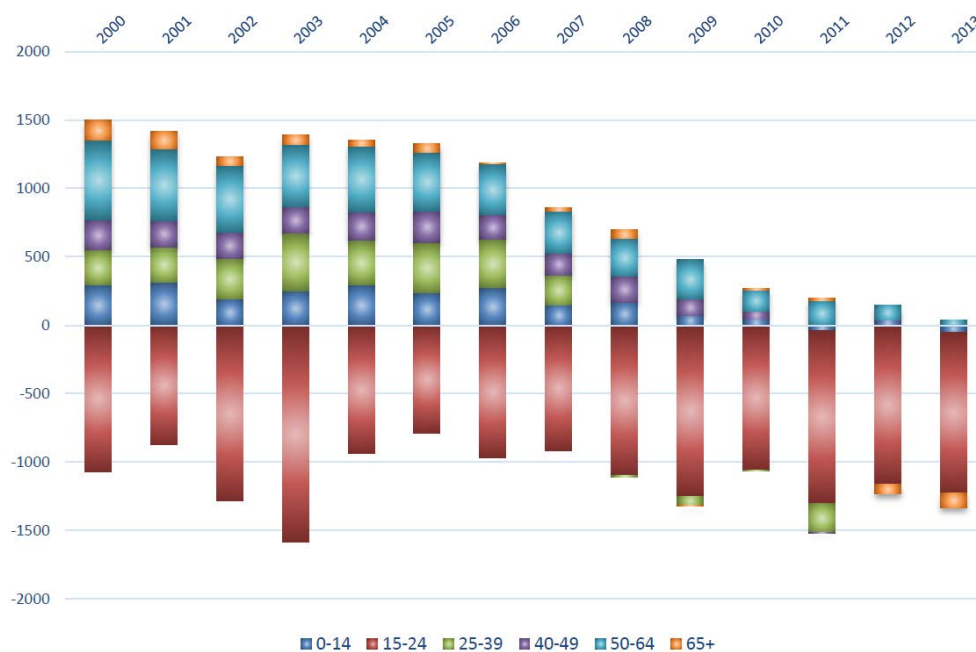
Het aantal geboorten is de laatste veertien jaar drastisch afgenomen. Bestond het jongste leeftijdscohort in 2.000 nog uit 4.500 kinderen, in 2013 is dat met 22% gedaald tot 3.500.

Figuur 4 Geboorten in Zeeuwse regio's (Bron: CBS)

In Zeeuws-Vlaanderen is die daling het sterkst geweest. Het aantal geboorten is daar met 31% gedaald. In Walcheren is de daling relatief het minst geweest (14%).

Naast geboorten is instroom van gezinnen met jonge kinderen van buiten Zeeland voor een klein deel medebepalend voor de omvang van de leerlingenpopulatie in de provincie. Die instroom is na 2006 steeds geringer geworden en in 2013 vrijwel nihil. Ook dit heeft een krimp-effect op de leerlingpopulatie in het VO en MBO in Zeeland.

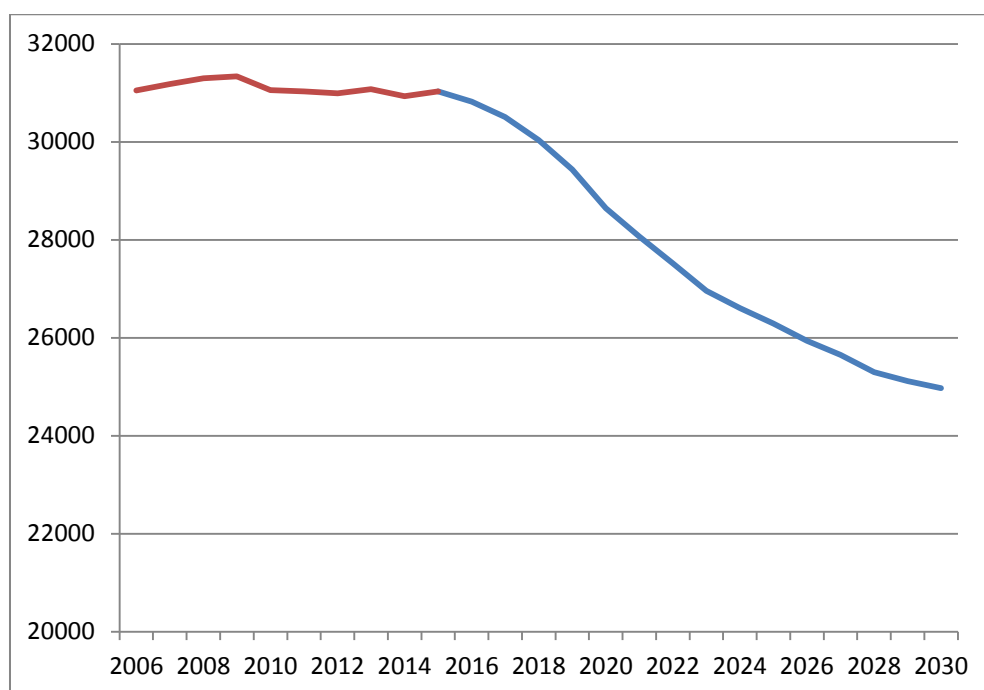

Figuur 5 Binnenlandse migratiesaldo Zeeland per leeftijdsgroep. Bron: Provincie Zeeland

3.3 Ontwikkelingen in de basisgeneraties voor VO/MBO

Voortgezet onderwijs

De basisgeneratie voor het VO wordt berekend door 70% van de 12-jarigen te nemen en daar de 13- tot en met 18-jarigen bij op te tellen. De basisgeneratie voor het VO in Zeeland is 31.000 en zal naar verwachting tot 2030 met 18% dalen tot 25.000.

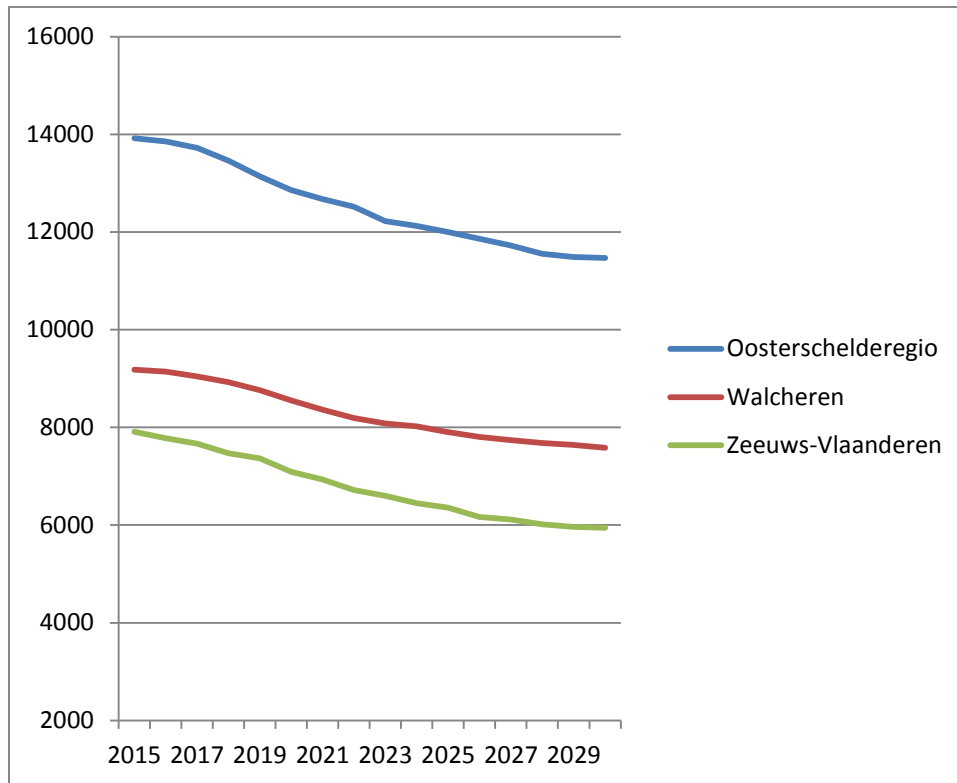

Figuur 6 Basisgeneratie VO (70% 12-jarigen plus 13- tot en met 18-jarigen) Bron: provinciale prognose 2014

Na 2030 zal het leerlingenaantal naar verwachting weer stabiliseren.

In alle Zeeuwse regio's zal het aantal kinderen dalen. Tussen de Zeeuwse regio's zijn echter grote verschillen in de omvang en wijze waarop die daling verloopt. De daling is in absolute zin het grootst

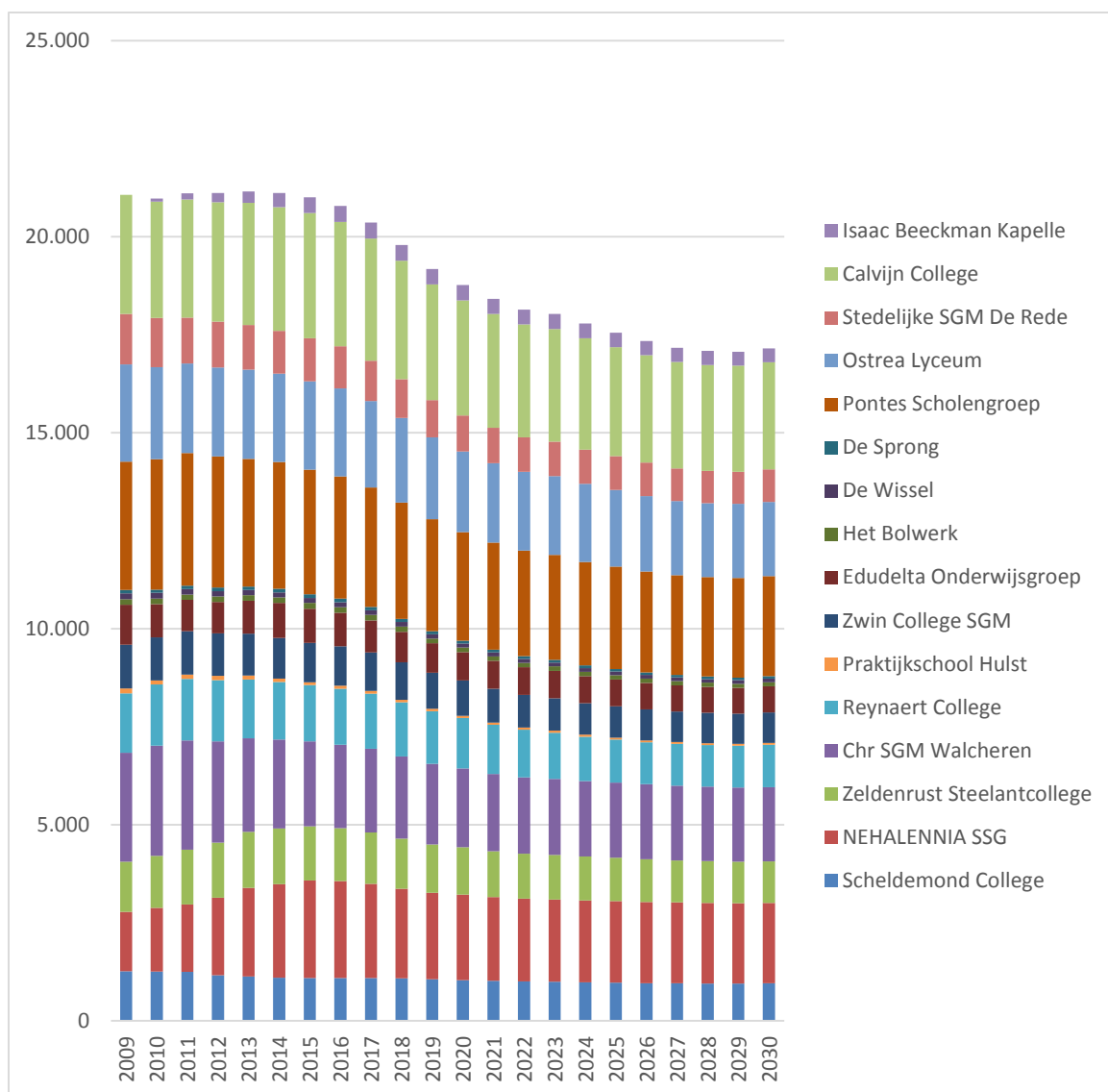
in de Oosterschelderegio. Daar moet men rekening houden met een krimp van meer dan 2.000 leerlingen. In Zeeuws-Vlaanderen zullen er ook bijna 2.000 leerlingen minder zijn in 2030, maar relatief gezien is dat de grootste daling, namelijk 25%. In Walcheren is een daling met 1.400 leerlingen te verwachten.

Figuur 7 Prognose Basisgeneratie VO. Bron: Provinciale prognose Zeeland 2014

Prognose per school

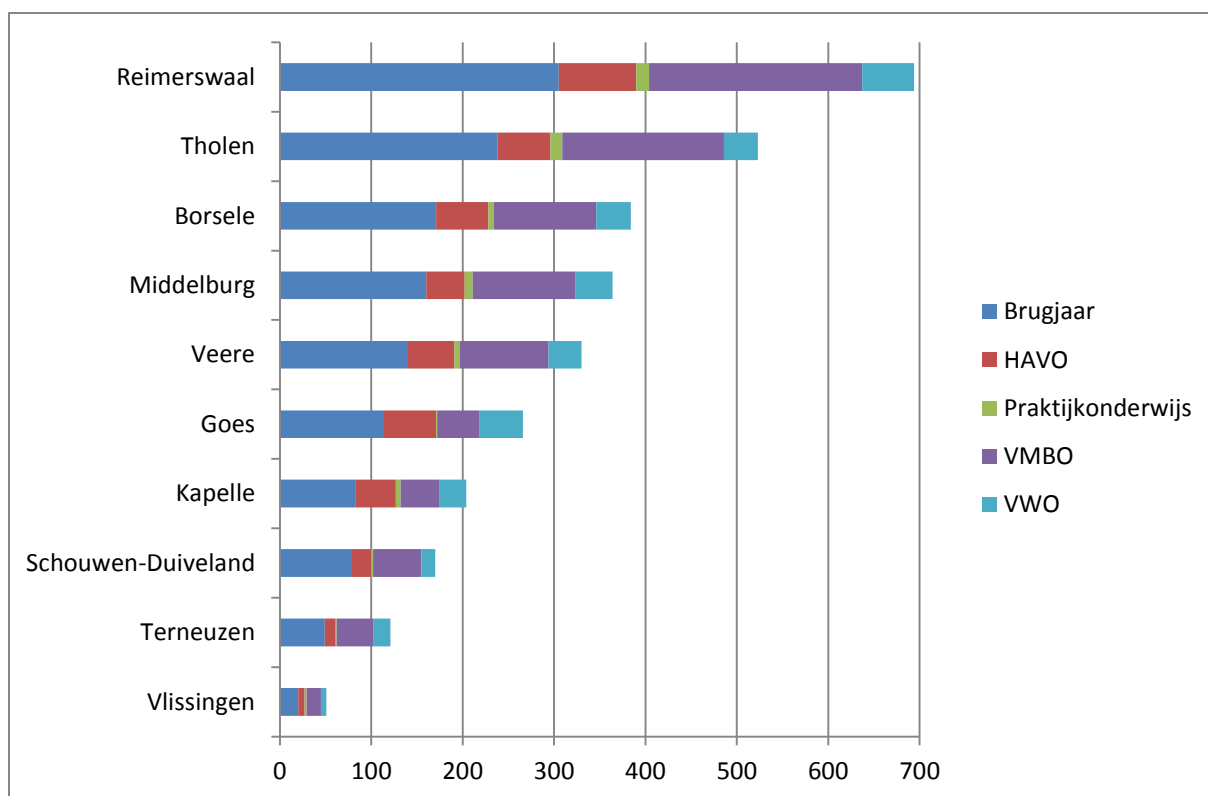
Het Ministerie van OC&W publiceert prognoses per school gebaseerd op de Primosprognose van ABF research. Voor alle scholen in Zeeland tezamen wordt in de periode 2014-2030 een leerlingenverlies van 19% verwacht. De relatief grootste daling zien we bij de Praktijkscholen. De scholen in Zeeuws-Vlaanderen zullen een kwart van hun leerlingenaantal verliezen. Dat geldt ook voor Edudelta.

Figuur 8 Prognose aantal leerlingen VO-scholen in Zeeland. Bron: Ministerie OC&W.

Het prognosemodel houdt geen rekening met regionale onderwijstrends die afwijken van de landelijke trend. In de toelichting op de prognoses per school geeft het Ministerie daarom aan dat er reden is voor aanpassing van het prognosemodel als regionale en lokale voorkeuren voor schoolsoorten wezenlijk zullen afwijken van de landelijk gemiddelde onderwijstrends. Daar is in een deel van Zeeland reden voor gezien de sterke oververtegenwoordiging van de Reformatorische gemeenschap in met name de Oosterschelderegio.

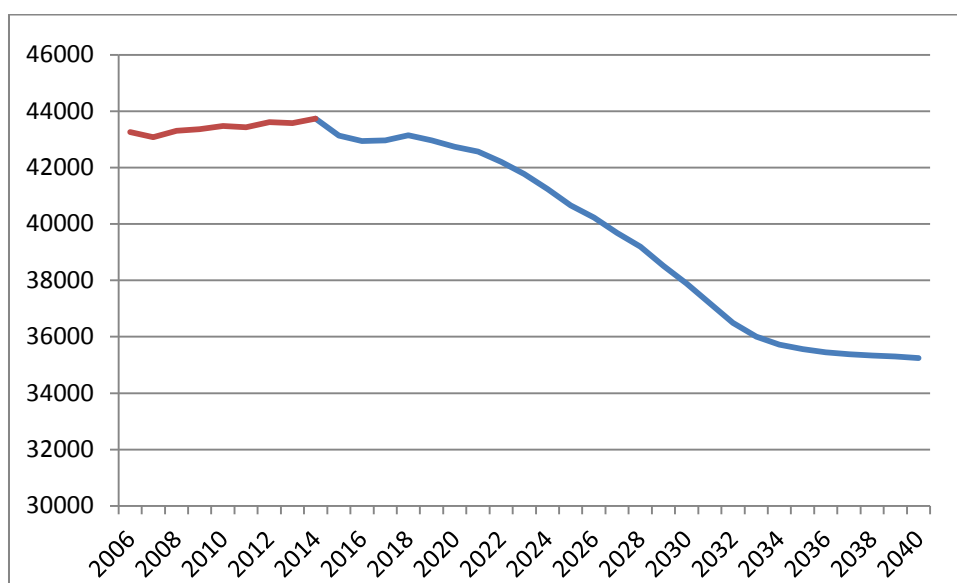
Reformatorische huishoudens zijn kinderrijker en daardoor heeft het Calvijn College te maken met een enigszins afwijkend demografisch toekomstbeeld. De basisgeneratie voor het VO in de Oosterschelderegio komt in 2014 voor 47,3% uit de drie gemeenten Tholen, Reimerswaal en Borsele. Volgens de Provinciale prognose zal dat in 2030 zijn opgelopen tot 49,7%. In de periode tot 2030 daalt de basisgeneratie in deze drie gemeenten minder dan in de Oosterschelderegio als geheel, namelijk met 14% in plaats van 18%. Dat komt overeen met de door het Ministerie voorspelde leerlingendaling voor het Calvijn College. Het maken van nog een extra prognose voor het Calvijn College lijkt daarmee overbodig.

Figuur 9 Top 10 woongemeente van leerlingen van het Calvin College 2014 (Bron: DUO)

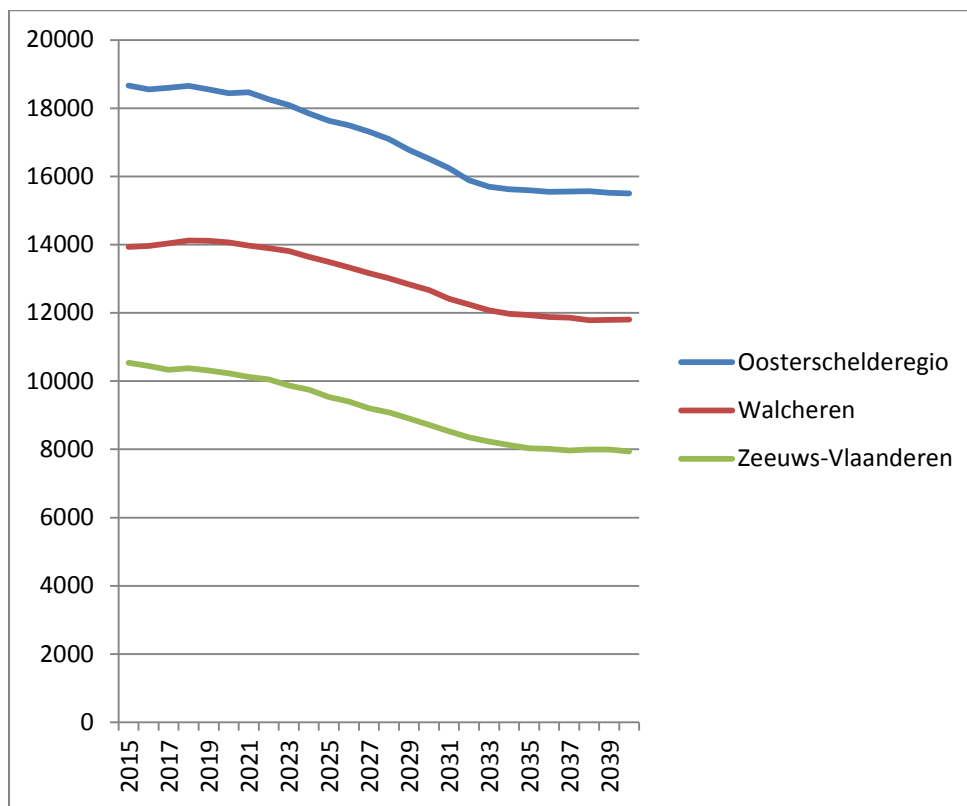
Middelbaar beroepsonderwijs

De jongeren in de leeftijd van 17 tot en met 27 jaar worden beschouwd als de basisgeneratie voor het MBO. Tot 2018 zullen daar in leerlingenaantal geen grote veranderingen optreden. Daarna in 2018 treedt daar de scherpe omslag op in de ontwikkeling van de basisgeneratie. De scherpe daling zal in ieder geval tot 2034 doorzetten. Daarna is naar verwachting weer sprake van enige stabilisatie.

Figuur 10 Basisgeneratie MBO in Zeeland. Bron: provinciale prognose Zeeland 2014

De basisgeneratie zal in Zeeuws-Vlaanderen tot 2040 met een kwart afnemen, in Walcheren met 15% en in de Oosterschelderegio is de afname 17%. In de Oosterschelderegio verloopt die afname wel het snelst en is in absolute aantallen ongeveer gelijk aan die in Zeeuws-Vlaanderen.

Figuur 11 Basisgeneratie MBO (17- tot en met 27-jarigen) in Zeeuwse regio's

3.4 Conclusie

Het aantal geboorten is de laatste veertien jaar drastisch afgenomen. Bestond het jongste leeftijdscohort in 2.000 nog uit 4.500 kinderen, in 2013 is dat met 22% gedaald tot 3.500. Dat heeft belangrijke consequenties voor het onderwijs in Zeeland. Het basisonderwijs heeft al een langere tijd te kampen met leerlingendalingen. Meer dan tien scholen hebben om die reden al hun poorten moeten sluiten.

De nieuwe bevolkingsprognose van de Provincie Zeeland voorspelt forse leerlingendalingen voor het VO en MBO. In het MBO zal het nog een aantal jaren stabiel blijven, maar vanaf 2018 gaat de daling goed inzetten, in het VO is de daling al een feit.

In het voortgezet onderwijs in Zeeland zal de situatie stabiliseren vanaf 2028, in het middelbaar beroepsonderwijs is enige stabilisatie pas na 2034 te verwachten.

4 Ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs

4.1 Schoolsoorten

Wanneer we de tweejarige brugklas als aparte schoolsoort beschouwen¹, zijn er in het VO zes schoolsoorten te onderscheiden. In zes gemeenten worden deze ook allemaal aangeboden. In de gemeente Reimerswaal ontbreken HAVO/VWO en VAVO². In de gemeente Tholen is er alleen het brugjaar en VMBO. In de gemeente Sluis ontbreekt het praktijkonderwijs.

Na de basisschool stroomt het overgrote deel van de leerlingen door naar de brugklas van het VO. Een kleine groep begint in praktijkonderwijs en eveneens een kleine groep krijgt speciaal onderwijs. In leerjaar 1 en 2 volgen 954 leerlingen in 2014 het Leerweg Ondersteunend Onderwijs (LWOO). Dat is 11 procent van de brugklassers. Het aantal VO-leerlingen in Zeeland is de afgelopen jaren met 300 leerlingen gedaald van 20.900 in 2007 tot 20.600 in 2014.

De volgende tabel geeft de leerlingenaantallen per schoolsoort. In vergelijking met landelijke cijfers (CBS, 2014) valt op dat Zeeland naar verhouding minder VWO-leerlingen heeft en juist meer VMBO- en HAVO-leerlingen. In 2014 volgde 41 procent van de derdeklassers van het VO in Zeeland HAVO of VWO. Dat is lager dan landelijk en sinds 2011 niet veranderd.

Tabel 1 Leerlingen in het VO, 2014

	Zeeland abs	%	Nederland abs	%
Brugjaar (leerjaar 1-2)	8.401	41%	408.507	41%
HAVO	3.597	17%	163.242	16%
Praktijkonderwijs	548	3%	29.329	3%
VAVO	103	1%	6.222	1%
VMBO	5.032	24%	218.765	22%
VWO	2.919	14%	165.950	17%
Totaal	20.600	100%	992.015	100%

4.2 Trends in leerlingenaantallen

De tabel hieronder geeft de ontwikkelingen in leerlingenaantallen van de onderdelen van het VO. PRO brugjaar zijn praktijkonderwijsleerlingen in de verblijfsjaren 1 en 2 (in het praktijkonderwijs worden verblijfsjaren in plaats van leerjaren onderscheiden). VAVO zijn hier de VO-leerlingen die zijn uitbesteed aan het Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs (dit zijn dus niet alle VAVO-leerlingen). De leerlingenaantallen zijn in de afgelopen 10 jaar eerst met ongeveer 300 gestegen en de laatste drie jaar weer met bijna 400 gedaald. De verdeling van leerlingen over de schoolsoorten is in die 10 jaar behoorlijk veranderd. De leerlingenaantallen in het brugjaar zijn fors lager en het VMBO heeft beduidend minder leerlingen. De HAVO is fors gegroeid en ook het VWO heeft in 2014 meer leerlingen dan 10 jaar geleden.

¹ Omdat sommige scholen gecombineerde brugklassen kennen, is het niet altijd duidelijk of een leerling onder vmbo, havo of vwo valt. Daarom gebruiken we voor de eerste twee leerjaren van deze schoolsoorten de term 'brugjaar'.

² VAVO-leerlingen zijn VO-leerlingen die uitbesteed zijn aan het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO). Zij staan ingeschreven aan een school voor voortgezet onderwijs, maar volgen les aan een ROC.

Tabel 2 Aantal leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs in Zeeland per schoolsoort op 1 oktober

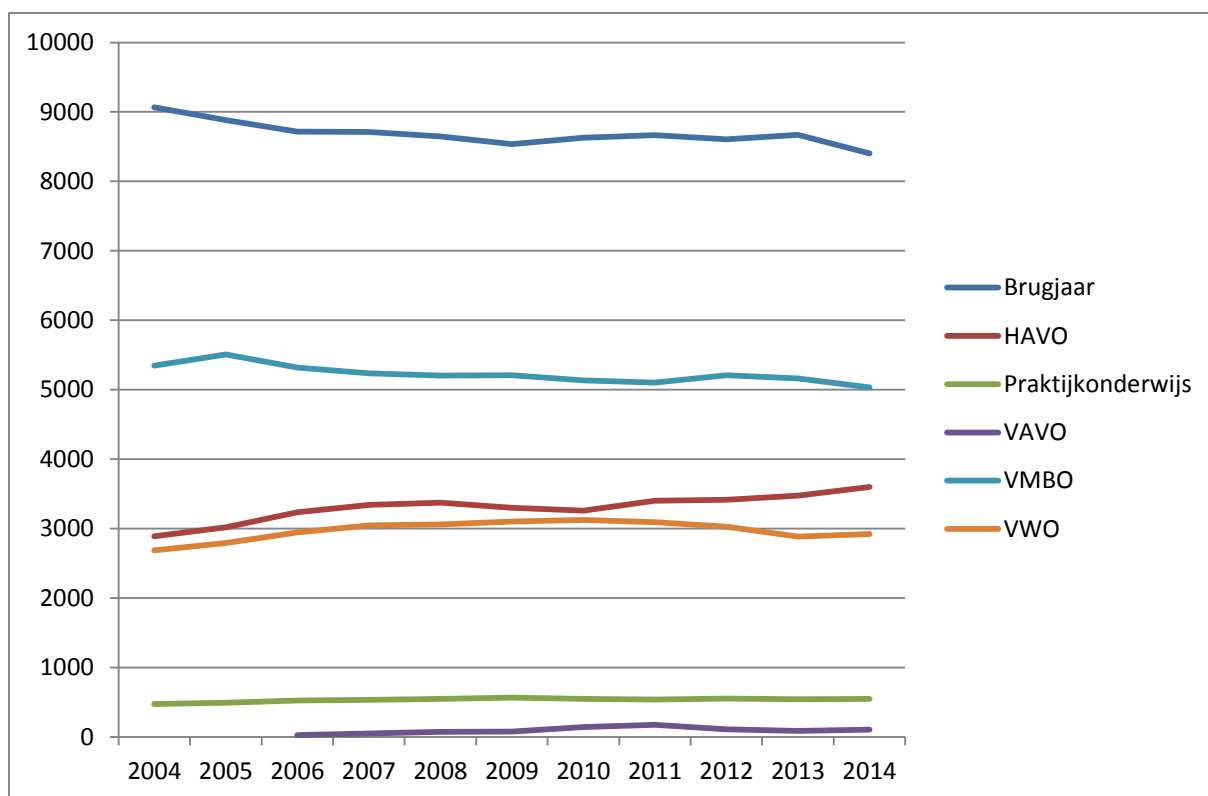
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PRO										
brugjaar	211	224	219	264	219	197	208	226	236	225
Brugjaar	8880	8714	8713	8647	8537	8630	8664	8604	8671	8401
PRO	282	302	316	285	348	350	330	324	306	323
VMBO	5507	5318	5234	5203	5206	5136	5104	5210	5164	5032
HAVO	3017	3237	3342	3371	3298	3256	3399	3415	3474	3597
VWO	2790	2945	3046	3061	3102	3126	3093	3029	2886	2919
VAVO		25	47	73	77	140	173	109	86	103
Totaal	20687	20765	20917	20904	20787	20835	20971	20917	20823	20600

HAVO-isering en VWO-isering

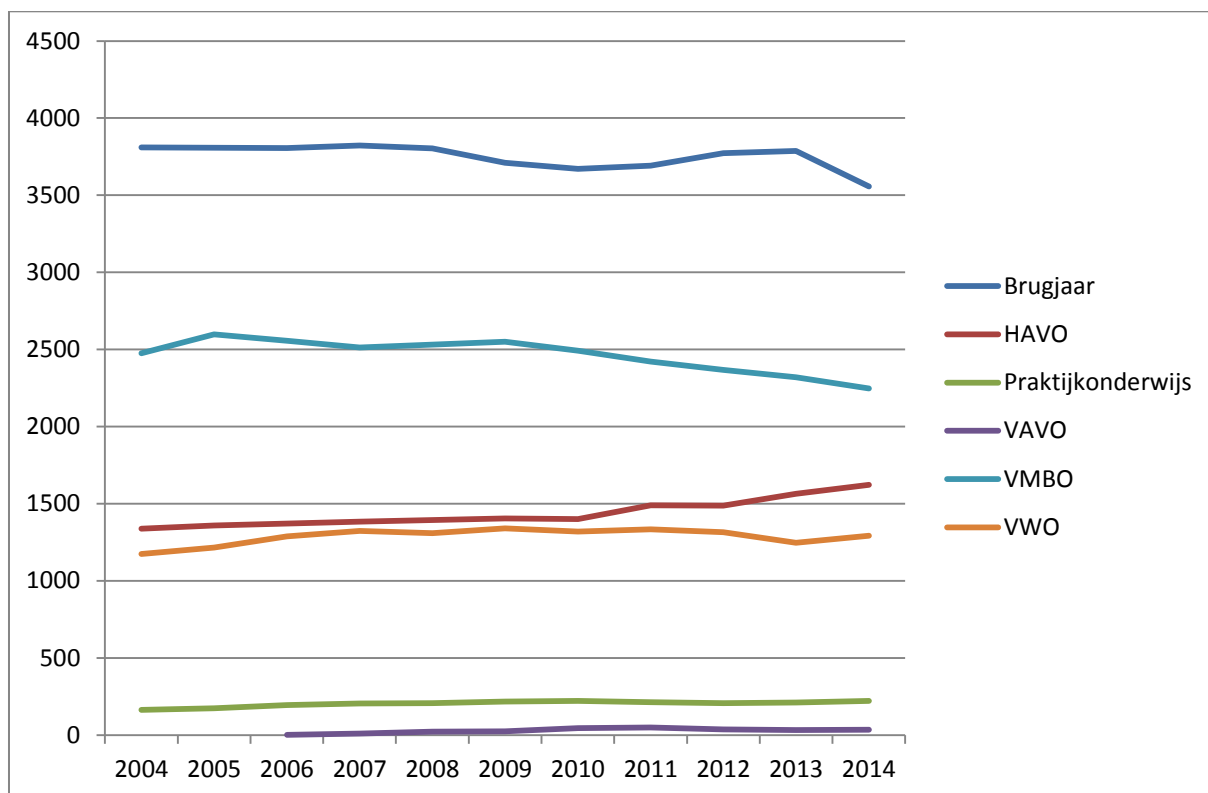
Het aantal brugklasleerlingen in Zeeland is in het laatste jaar een stuk gedaald. Ook het aantal VMBO-leerlingen loopt terug. De algemene trend in Zeeland was tot 2011 dat het aantal leerlingen in de hogere vormen van onderwijs steeg, terwijl het aantal VMBO-leerlingen daalde. Voor wat het VWO betreft is de laatste jaren in Zeeland geen sprake meer van een stijging. Groei van VWO-leerlingen is er in 2014 alleen nog in de Oosterschelderegio.

In Zeeuws-Vlaanderen is geen trend van HAVO-isering. Dat is in 2011 ook al geconstateerd. Nu zien we in 2014 wel een kleine opleving van het aantal HAVO-leerlingen. De toekomst moet uitwijzen of hier sprake is van een trendbreuk.

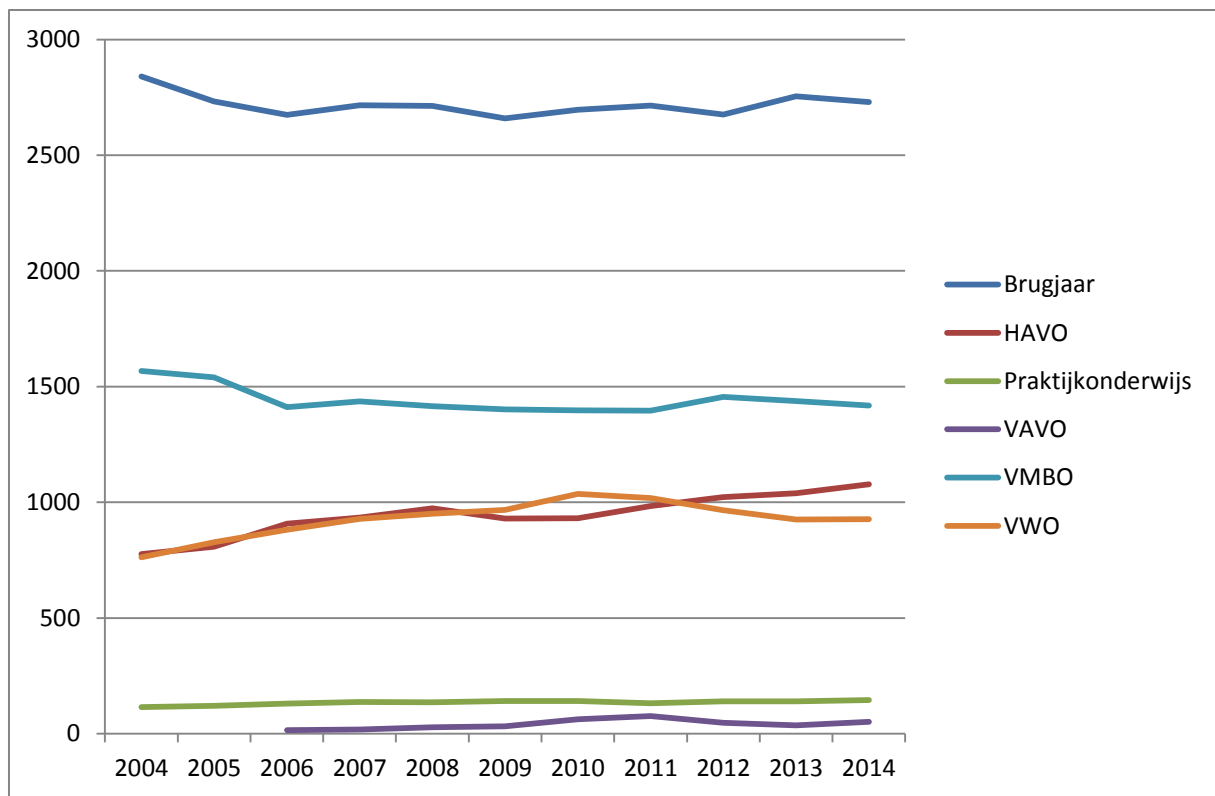
In de grafieken is ook het aantal VAVO-leerlingen zichtbaar. Dat zijn leerlingen die vanuit het VO aan het MBO zijn 'uitbesteed'. In 2011 leek zich daarbij een stijgende trend te ontwikkelen. Die trend heeft zich niet doorgezet.

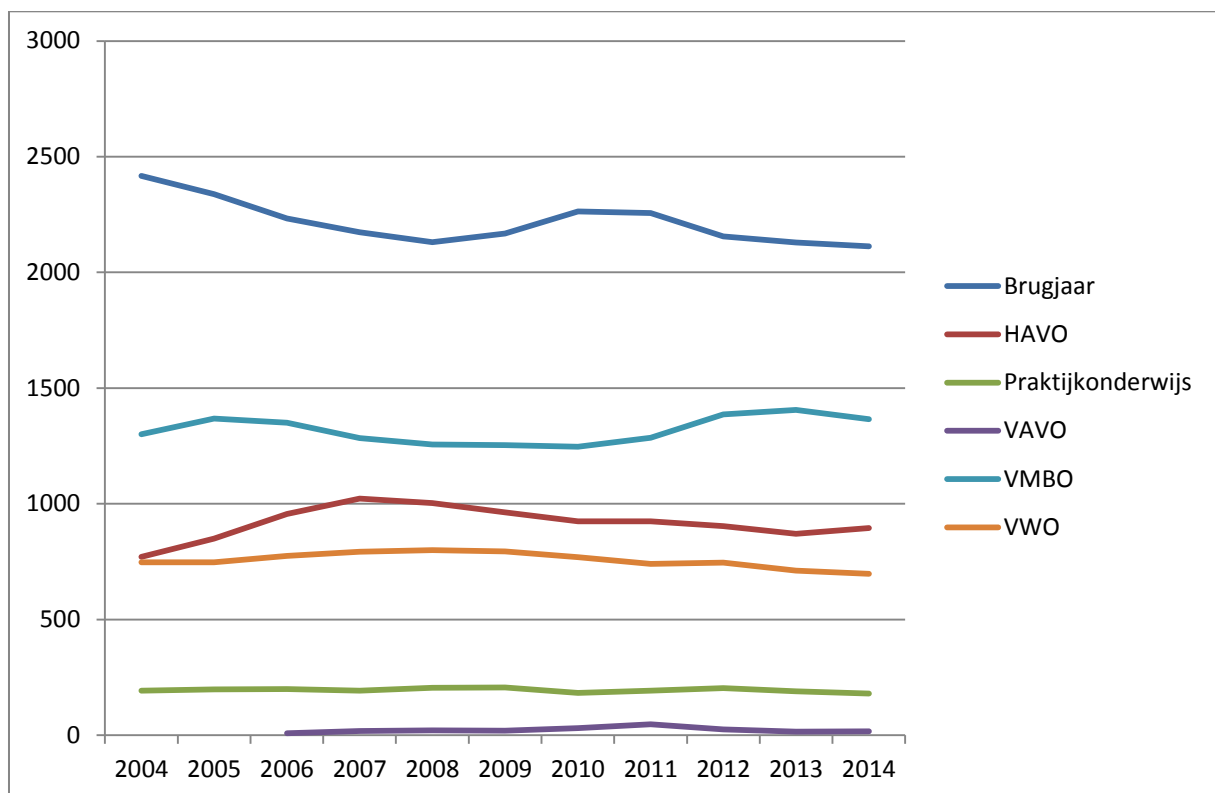
Figuur 12 VO-leerlingen in Zeeland

Figuur 13 VO-leerlingen in de Oosterschelderegio

Figuur 14 VO-leerlingen in Walcheren

Figuur 15 VO-leerlingen in Zeeuws-Vlaanderen

Het scherpst is de verschuiving tussen schoolsoorten te zien door te kijken naar de leerlingen in leerjaar 3 van het VO. In de periode 2004-2014 is in Zeeland het aandeel havisten het meest

gestegen en het aandeel VMBO'ers het meest gedaald. Opmerkelijk is dat ook het aandeel VWO-leerlingen is gedaald ten opzichte van 2011.

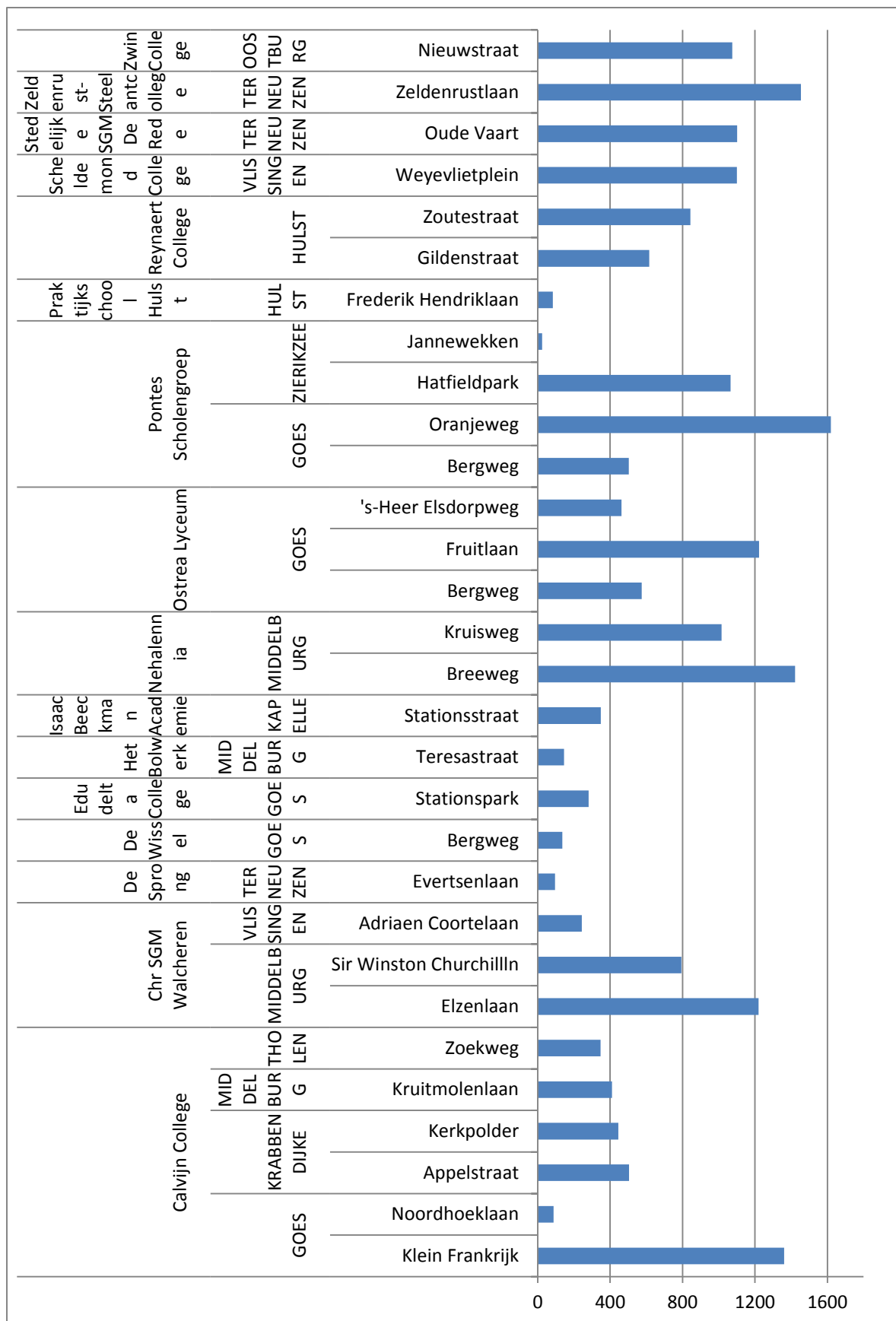
Tabel 3 Leerlingen van leerjaar 3 VO naar schoolsoort in Zeeland

	2004 abs	2011 abs	2014 abs	2004 %	2011 %	2014 %
HAVO	858	976	1072	18.5	21.8	23.9
Praktijkonderwijs	99	93	119	2.1	2.1	2.7
VMBO	2892	2562	2529	62.3	57.1	56.4
VWO	796	853	768	17.1	19.0	17.1

4.3 Voortgezet onderwijs per regio

De geografische schaal waarop onderwijs wordt georganiseerd heeft te maken met het kunnen organiseren van goed en goed bereikbaar onderwijs. Voor het basisonderwijs kijkt men daarbij allereerst naar de woonplaats. In steeds meer kleine kernen van Zeeland sluiten scholen echter als gevolg van een tekort aan leerlingen. Gezien de dalende leerlingenaantallen blijkt het niet meer mogelijk om de schaal van woonplaats vast te houden en is het primair onderwijs organisatorisch volop in beweging. In het voortgezet onderwijs is de schaal meer gemeentelijk/regionaal. De scholen voor voortgezet onderwijs in Zeeland zijn verspreid over 10 gemeenten. In de gemeenten Veere, Noord-Beveland en Borsele vinden we geen schoollocaties voor het voortgezet onderwijs. In 2014 zijn er 16 instellingen voor VO in Zeeland met in totaal 30 schoollocaties. Ten opzichte van 2011 is er één onderwijsinstelling minder en één schoollocatie meer dan in 2011.

Het leerlingenaantal varieert per schoollocatie van enkele tientallen tot iets meer dan 1.600 leerlingen. In 2012 zijn in Walcheren het Scheldemonde College en Nehalennia bestuurlijk gefuseerd (Nu Mondia Scholengroep). De twee scholen hebben wel hun zelfstandigheid als school behouden. Het Edudelta College verzorgt naast MBO ook VO voor ongeveer 280 leerlingen.

Figuur 16 VO-instellingen, schoollocaties en leerlingenaantallen 2014

Goes en Middelburg zijn met afstand de gemeenten waar de meeste VO-leerlingen naar school gaan. Terwijl Middelburg die centrumfunctie de afgelopen jaren heeft verstevigd, is die in Goes juist

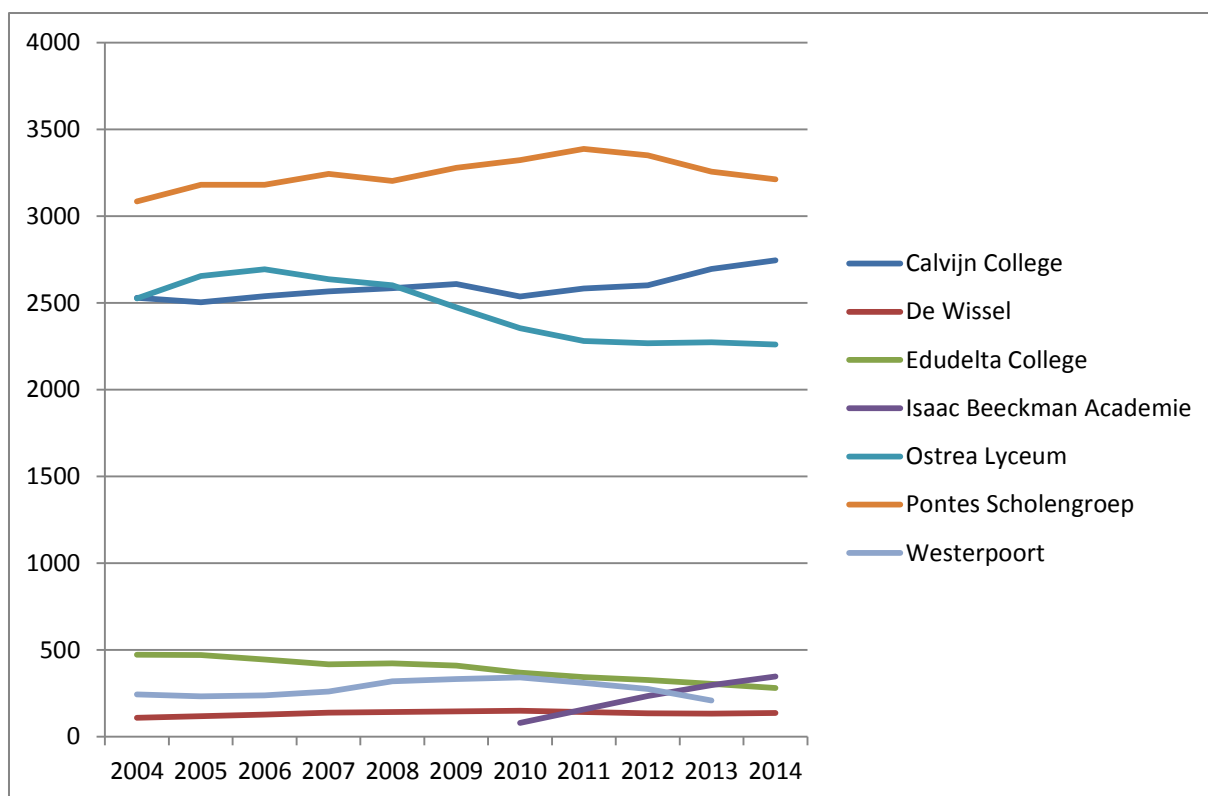
afgenomen. Sinds 2007 is het leerlingenaantal in de Oosterschelderegio met bijna 300 gedaald, dat is meer dan in Zeeuws-Vlaanderen. Door de sluiting van Westerpoort in Tholen gaan er in die gemeente 200 leerlingen minder naar het VO. In Zeeuws-Vlaanderen is Terneuzen de gemeente waar de meeste VO-leerlingen naar school gaan.

Tabel 4 VO-Leerlingenaantallen op scholen per gemeente

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Goes	6672	6667	6700	6487	6400	6353	6288	6247
Kapelle				80	158	235	297	348
Reimerswaal	951	966	941	910	912	895	945	949
Schouwen-Duiveland	1061	1012	975	1050	1125	1126	1094	1090
Tholen	577	627	634	625	609	582	542	347
Oosterschelderegio	9261	9272	9250	9152	9204	9191	9166	8981
Middelburg	4610	4604	4530	4670	4721	4805	4912	5007
Vlissingen	1560	1613	1600	1597	1600	1501	1422	1343
Walcheren	6170	6217	6130	6267	6321	6306	6334	6350
Sluis	1634	1602	1639	1657	1682	1674	1602	1543
Terneuzen	1167	1153	1117	1103	1109	1080	1064	1075
Hulst	2685	2660	2651	2656	2655	2666	2657	2651
Zeeuws-Vlaanderen	5486	5415	5407	5416	5446	5420	5323	5269
Zeeland	20917	20904	20787	20835	20971	20917	20823	20600

Oosterschelderegio

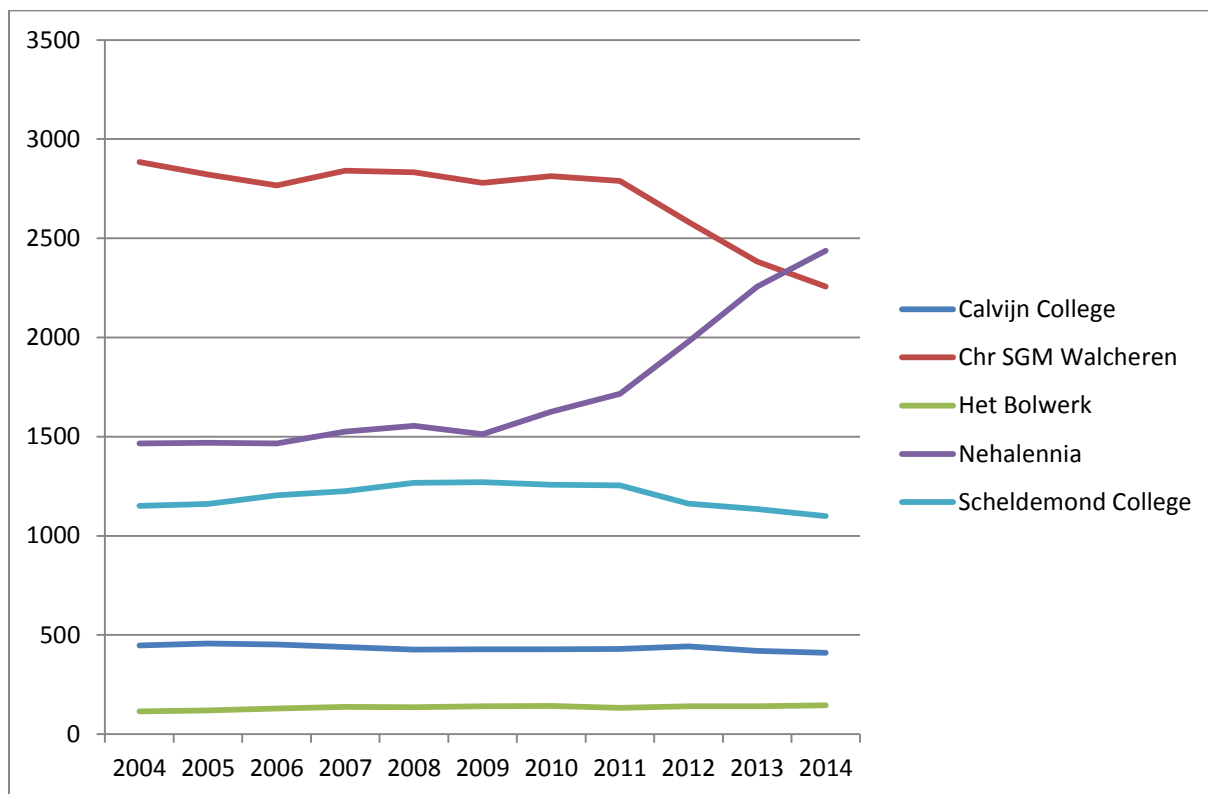
Na de sluiting van Westerpoort zijn er in de Oosterschelderegio nog zes scholen voor VO. De Pontes Scholengroep heeft de meeste leerlingen, maar zag de laatste jaren het leerlingenaantal iets teruglopen. Dat geldt ook voor het Edudelta College. Het Calvincollege is gegroeid evenals Isaac Beekman Academie. Het Ostrea Lyceum en De Wissel zijn sinds 2011 stabiel gebleven.

Figuur 17 VO-leerlingen per onderwijsinstelling Oosterschelderegio

Walcheren

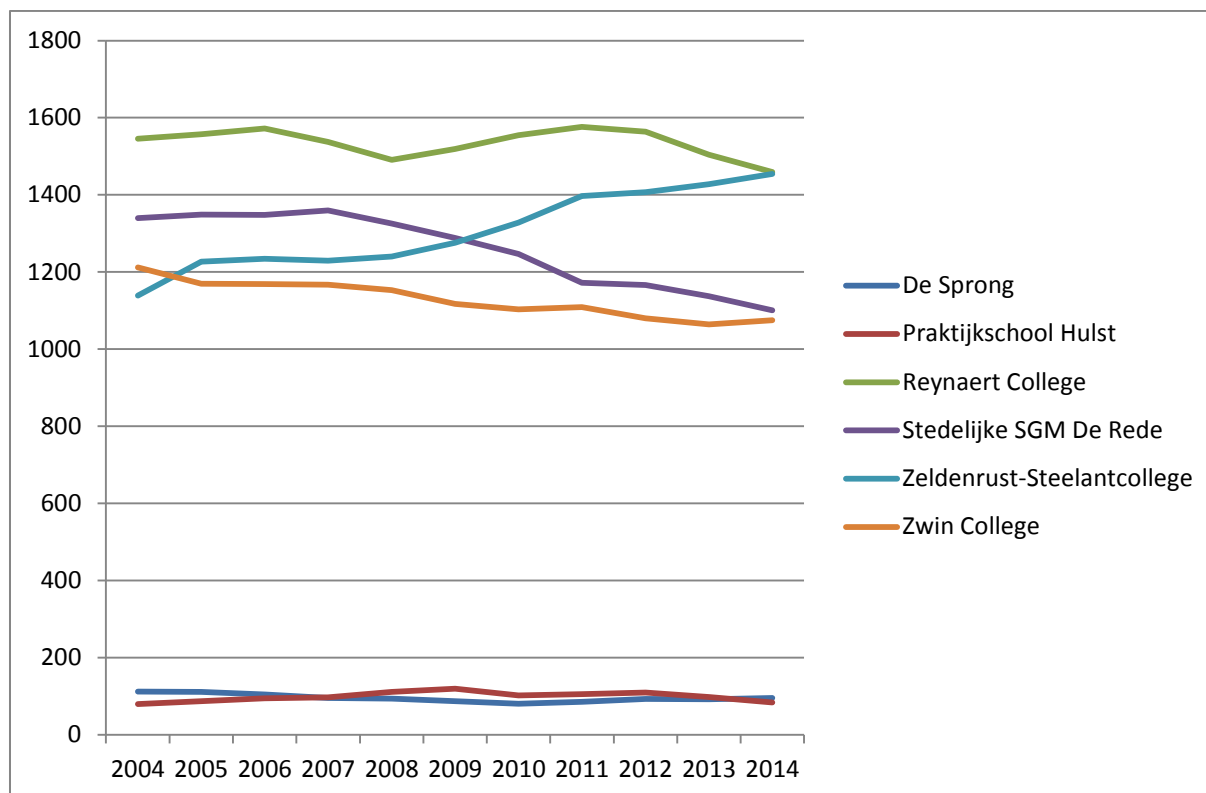
In Walcheren is het aantal VO-leerlingen gegroeid van 6.170 in 2007 tot 6.350 in 2014. Er zijn vijf VO-instellingen. Nehalennia is de sterkst groeiende school en heeft inmiddels meer leerlingen dan de CSW. Het Scheldemond College zag haar leerlingenaantallen de afgelopen jaren ook iets teruglopen.

Figuur 18 VO-leerlingen per onderwijsinstelling Walcheren

Zeeuws-Vlaanderen

Het aantal VO-leerlingen in de regio Zeeuws-Vlaanderen is tussen 2007 en 2014 met ruim 200 leerlingen gedaald. In Zeeuws-Vlaanderen zijn zes VO-scholen. Alleen het Zeldenrust-Steelant College is gegroeid.

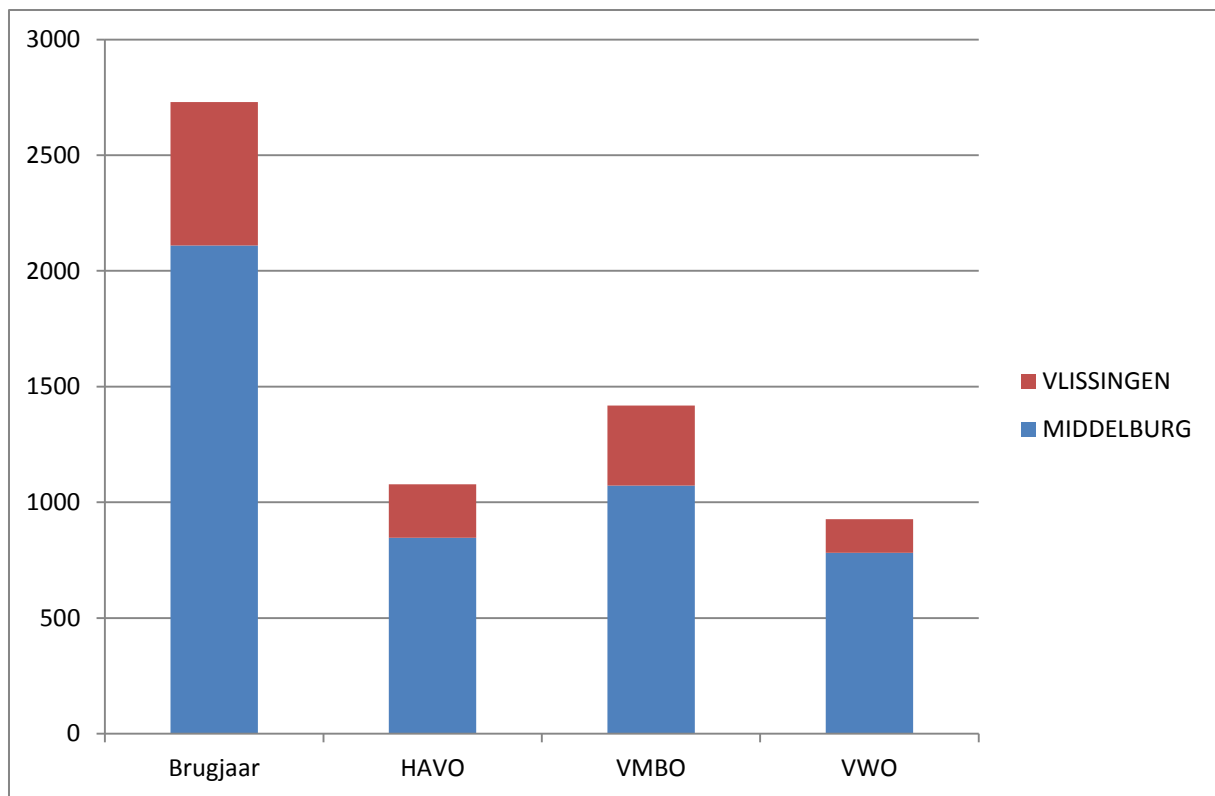

Figuur 19 VO-leerlingen per onderwijsinstelling Zeeuws-Vlaanderen

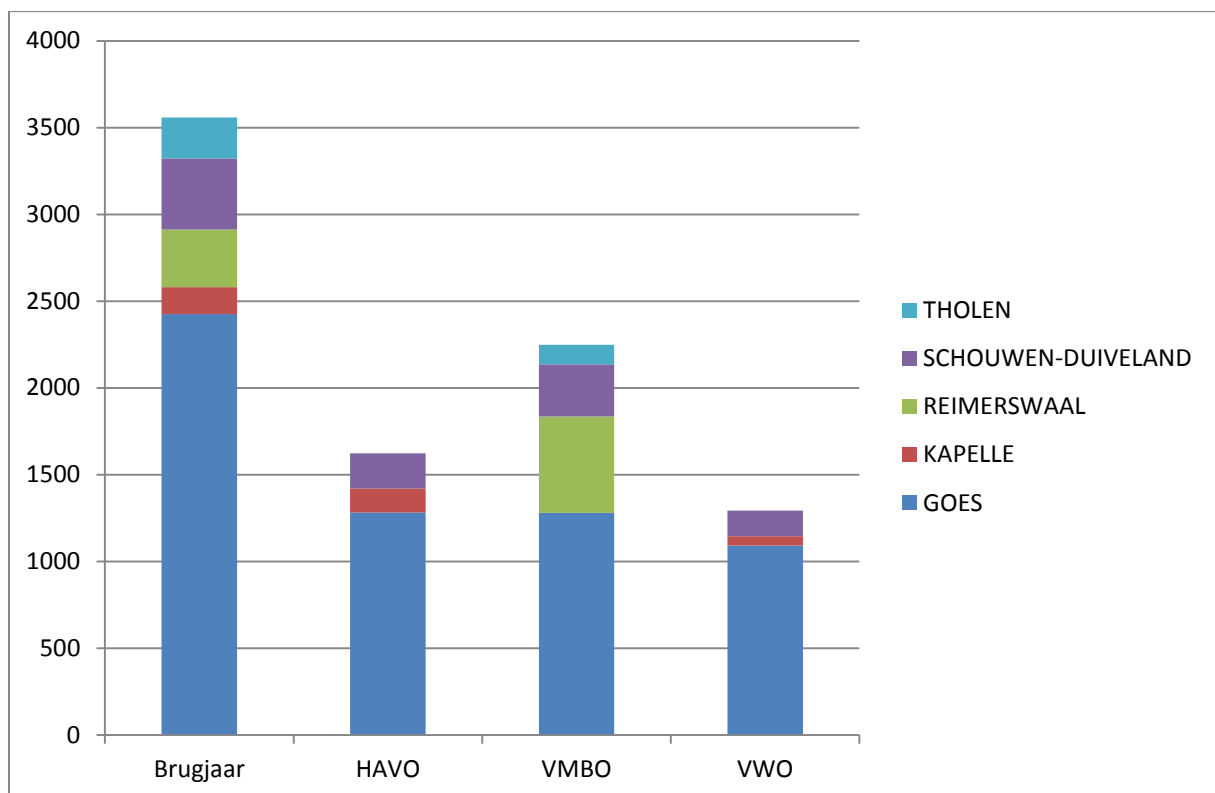
In elke regio is openbaar en protestants-christelijk onderwijs. Reformatorisch onderwijs is niet in Zeeuws-Vlaanderen aanwezig en rooms-katholiek onderwijs niet op Walcheren.

Het Calvin College is de reformatorische school voor voortgezet onderwijs in Zeeland. De school heeft als enige VO-school in meerdere regio's een vestiging. De hoofdvestiging in Goes, waar de meeste leerlingen hun opleiding volgen. Iets meer dan de helft van de leerlingen komt uit de drie Zeeuwse gemeenten Reimerswaal, Tholen en Borsele.

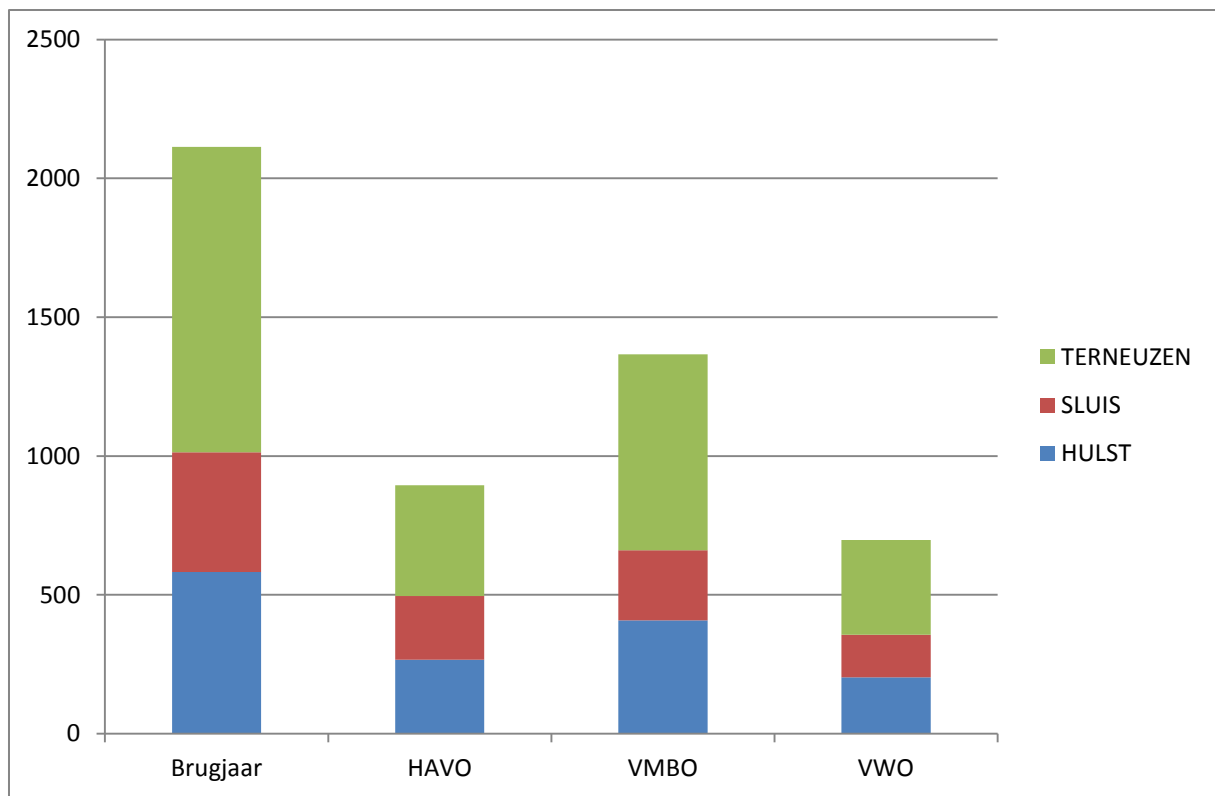
Per regio was er in 2011 een duidelijk verschil in de verdeling van de leerlingen over de verschillende schoolsoorten van het VO na de brugklas. In de Oosterschelderegio en Zeeuws-Vlaanderen overtroffen de aantallen HAVO-leerlingen die van het VWO. In Walcheren was dat niet zo, daar waren juist meer VWO-leerlingen. Dat verschil is in 2014 verdwenen, ook in Walcheren zijn nu meer Havisten dan VWO-ers. In de grafieken is voor elke regio aangegeven hoeveel leerlingen er les krijgen per schoolsoort en gemeente. In Walcheren krijgen veruit de meeste VO-leerlingen les in Middelburg. Voor de Oosterschelderegio is dat nadrukkelijk Goes. In Zeeuws-Vlaanderen wordt in Terneuzen aan meer VO-leerlingen lesgegeven dan in de andere gemeenten, maar de dominantie is niet zo nadrukkelijk als in de andere regio's.

Figuur 20 VO-leerlingen Walcheren 2014

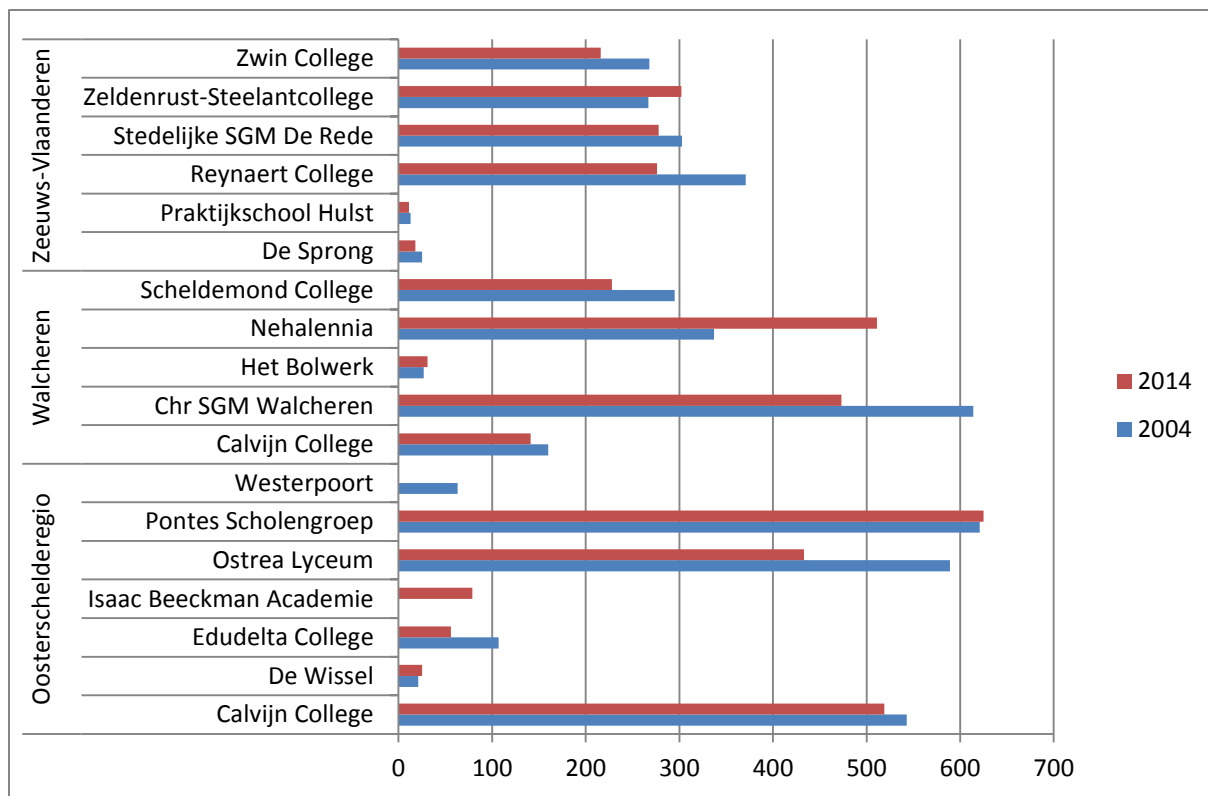
Figuur 21 VO-leerlingen Oosterschelderegio 2014

Figuur 22 VO-leerlingen Zeeuws-Vlaanderen 2014

Brugklas VO

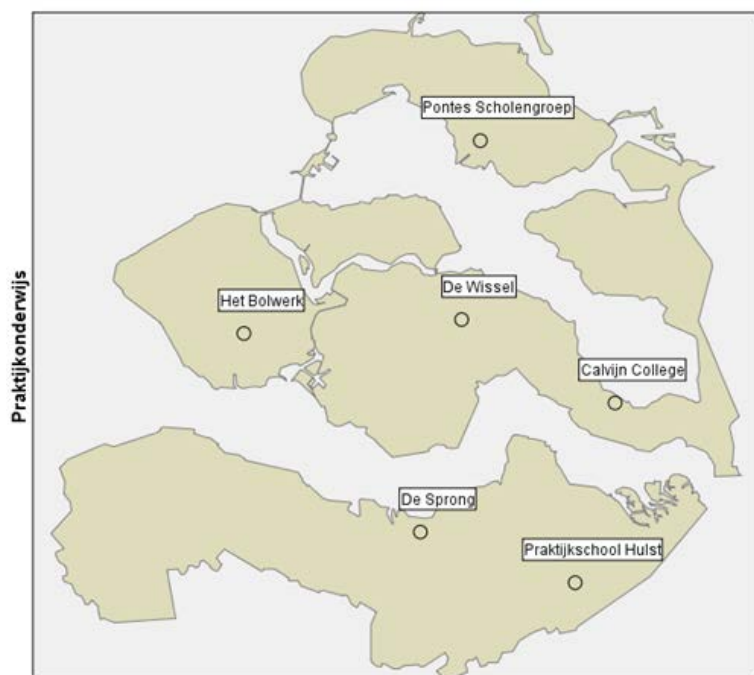
Het aantal leerlingen in het eerste jaar van het VO in 2014 bedraagt 4.222. In 2011 waren dat er nog 4.400 en in 2004 volgden nog 4.600 leerlingen onderwijs in klas 1 van het VO. Niet alle scholen hebben teruglopende nieuwe leerlingenaantallen. Nehelennia en Zeldenrust Steelantcollege kennen zelfs een behoorlijke stijging ten opzichte van 10 jaar terug.

Figuur 23 Leerlingen in leerjaar 1 van het VO

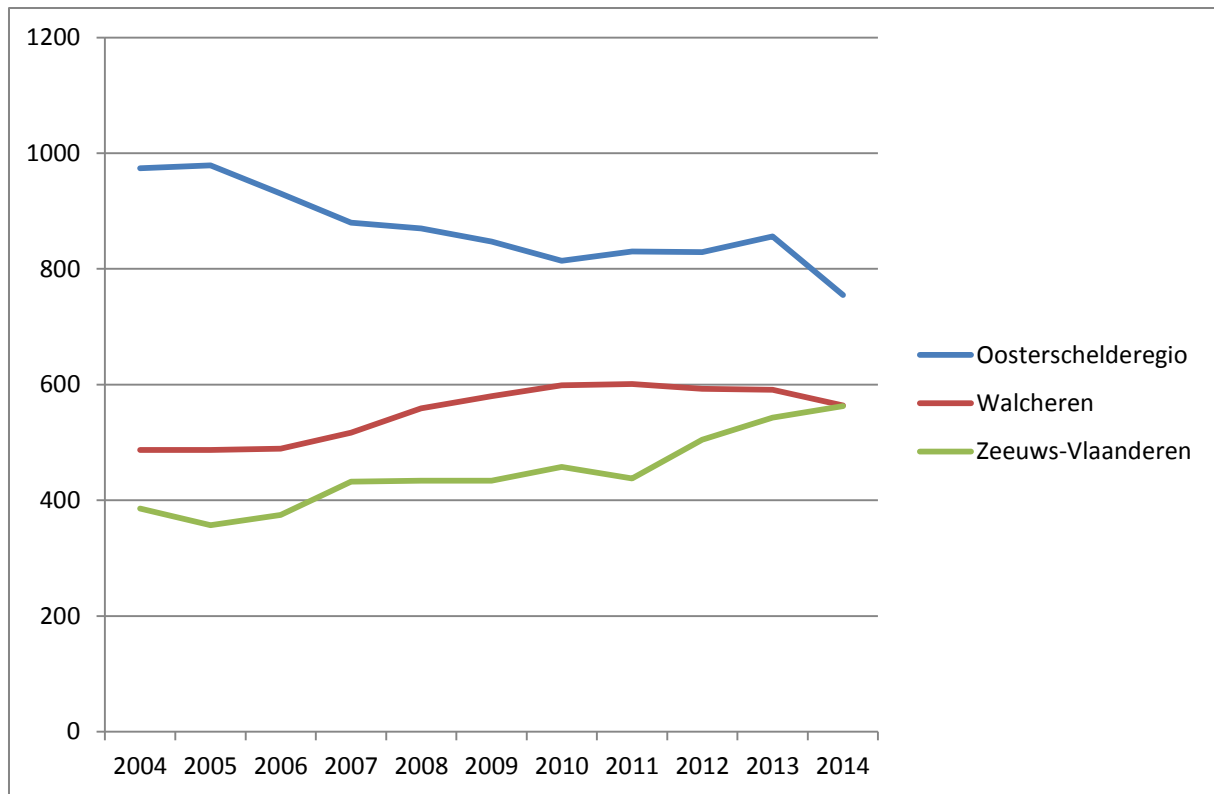
Praktijkonderwijs

“Het praktijkonderwijs biedt praktisch onderwijs, aansluitend op het basisonderwijs aan leerlingen die niet in staat zijn om een VMBO-diploma te behalen. Het beoogt leerlingen op te leiden voor zeer eenvoudig werk. Stages zijn een essentieel onderdeel van het onderwijsprogramma. Leerlingen die het praktijkonderwijs verlaten, krijgen een getuigschrift. Ze kunnen daarmee doorstromen naar het laagste niveau in het MBO” (CBS, 2011). Praktijkonderwijs wordt aangeboden op zes plekken in Zeeland. In totaal volgen in Zeeland 548 leerlingen dit onderwijs. Dit is 2,7% van het totaal aantal leerlingen in het VO.

LWOO

Een leerling in het voortgezet middelbaar beroepsonderwijs (VMBO) kan leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) volgen als hij extra ondersteuning nodig heeft om een diploma te halen. Als een leerling LWOO krijgt, volgt hij onderwijs in één van de vier leerwegen van het VMBO. Scholen kunnen zelf bepalen of en hoe zij LWOO aanbieden. In Zeeland bieden het Zeldenrust Steelantcollege en de Isaac Beeckman Academie geen LWOO aan. LWOO kan variëren van bijlessen en huiswerkbegeleiding tot trainingen om een leerling beter te laten studeren. Een leerling kan LWOO tijdens de lessen krijgen, maar ook buiten de lessen om of zelfs buiten de muren van de school. LWOO hoeft niet vier jaar te duren, één of twee jaar is ook mogelijk. Scholen in dezelfde regio werken soms samen om leerlingen LWOO aan te bieden. In Zeeland is er een Ortho-Pedagogisch en Didactisch Centrum (OPDC) in Middelburg en Goes, als bijzondere uitvoeringslocatie LWOO. In 2014 zijn er in Zeeland 1.882 leerlingen die LWOO volgen.

Figuur 24 LWOO-leerlingen

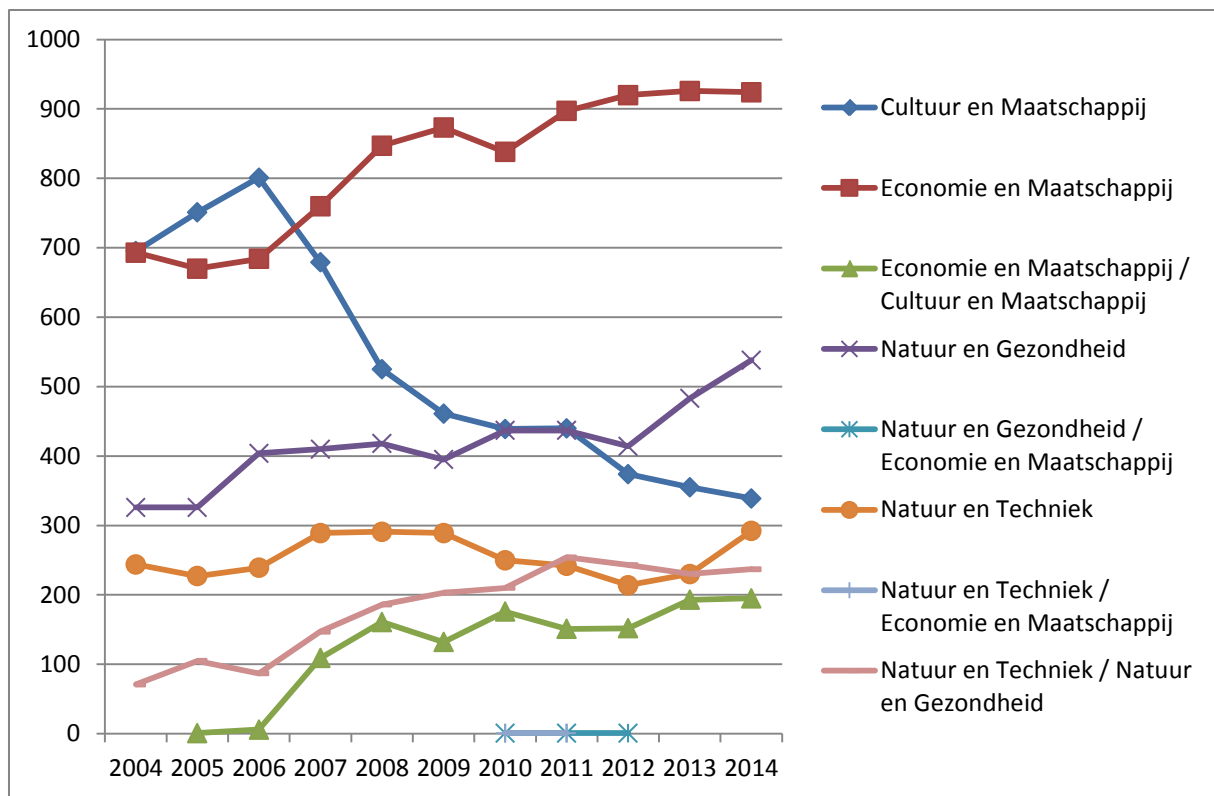
Er zijn grote verschillen tussen de Zeeuwse regio's wat de ontwikkeling van het LWOO betreft binnen het VMBO. Opmerkelijk is de stijging na 2011 in Zeeuws-Vlaanderen. In de andere twee regio's is de trend dalend.

HAVO

In de bovenbouw van de HAVO kunnen leerlingen kiezen uit de volgende vier profielen:

- Natuur en Techniek
- Natuur en Gezondheid
- Economie en Maatschappij
- Cultuur en Maatschappij

Leerlingen kunnen in het vrije deel van hun lessen naast hun eigen profielvakken ook vakken volgen uit een ander profiel. Zo ontstaan combinatieprofielen. Het profiel Economie en Maatschappij is veruit het meest populair. Het profiel Natuur en gezondheid is sterk in opmars. Het profiel Cultuur en Maatschappij is in Zeeland sterk gedaald in populariteit.

Figuur 25 Leerlingenaantallen HAVO in Zeeland per profiel

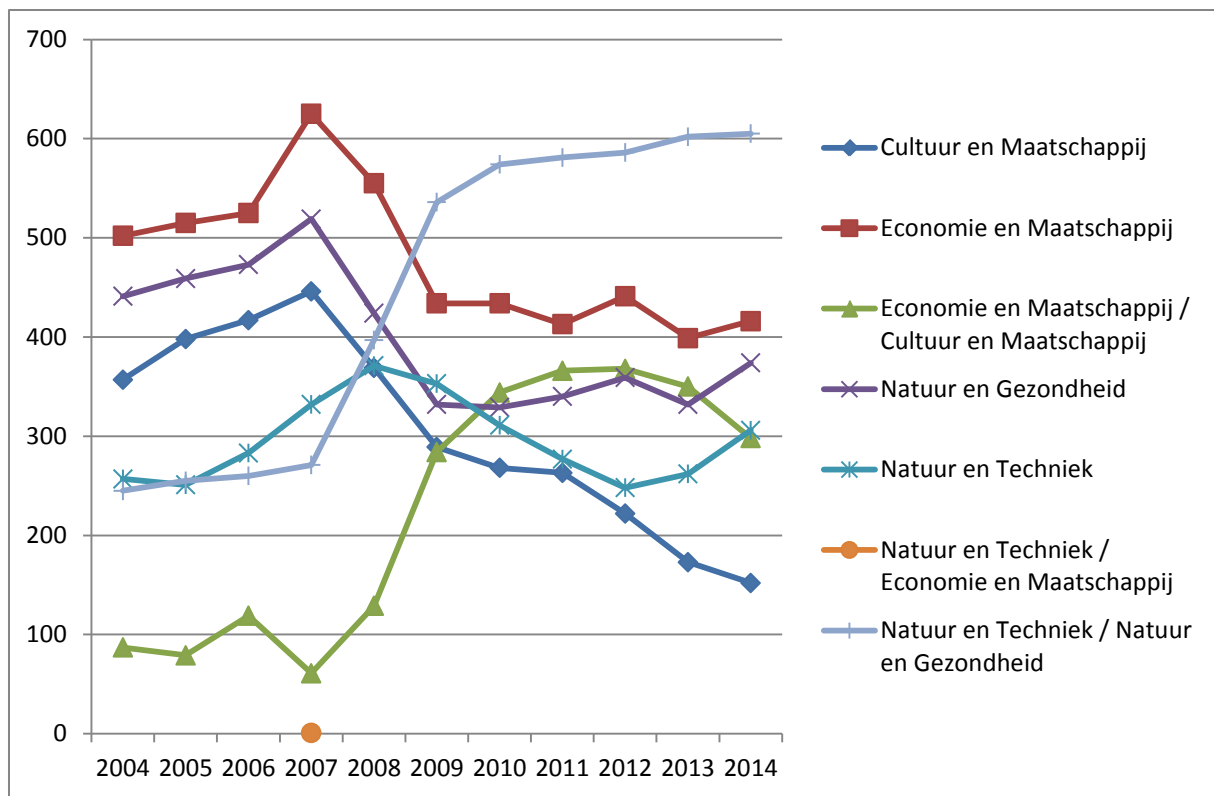
Economie en Maatschappij is net als in heel Nederland veruit het meest populaire profiel in alle regio's van Zeeland. Per regio zijn er daarnaast behoorlijke verschillen in profielkeuze. Natuur en gezondheid is vooral populair in Zeeuws-Vlaanderen. Walcherse leerlingen kiezen relatief vaak het combinatieprofiel Natuur en techniek/Natuur en gezondheid. In vergelijking met Nederland worden in Zeeland vaker combinatieprofielen gekozen.

Tabel 5 Verdeling van HAVO-leerlingen naar profiel in 2014

HAVO-profiel	Oosterschelde regio	Walcheren	Zeeuws-Vlaanderen	Zeeland	Nederland
Cultuur en Maatschappij	15%	11%	13%	13%	13%
Economie en Maatschappij	41%	33%	34%	37%	43%
Economie en Maatschappij / Cultuur en Maatschappij	8%	12%	3%	8%	3%
Natuur en Gezondheid	16%	23%	27%	21%	23%
Natuur en Techniek	12%	8%	14%	12%	12%
Natuur en Techniek / Natuur en Gezondheid	8%	13%	8%	9%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

VWO

Ook bij het VWO is de belangstelling voor het profiel Cultuur en Maatschappij sterk teruggelopen. Het is nu met afstand het minst gekozen VWO-profiel. Het combinatieprofiel Natuur en Techniek/Natuur en Gezondheid is veruit het meest populair.

Figuur 26 Leerlingenaantallen VWO in Zeeland per profiel

In Zeeuws-Vlaanderen is Natuur en Gezondheid ook bij het VWO het meest gekozen profiel. In de andere twee regio's is het combinatieprofiel Natuur en Techniek/Natuur en Gezondheid het meest populair en wordt het zelfs dubbel zo vaak gekozen vergeleken met de Nederlandse situatie. Combinatieprofielen zijn in Zeeland veel populairder dan in de rest van het land.

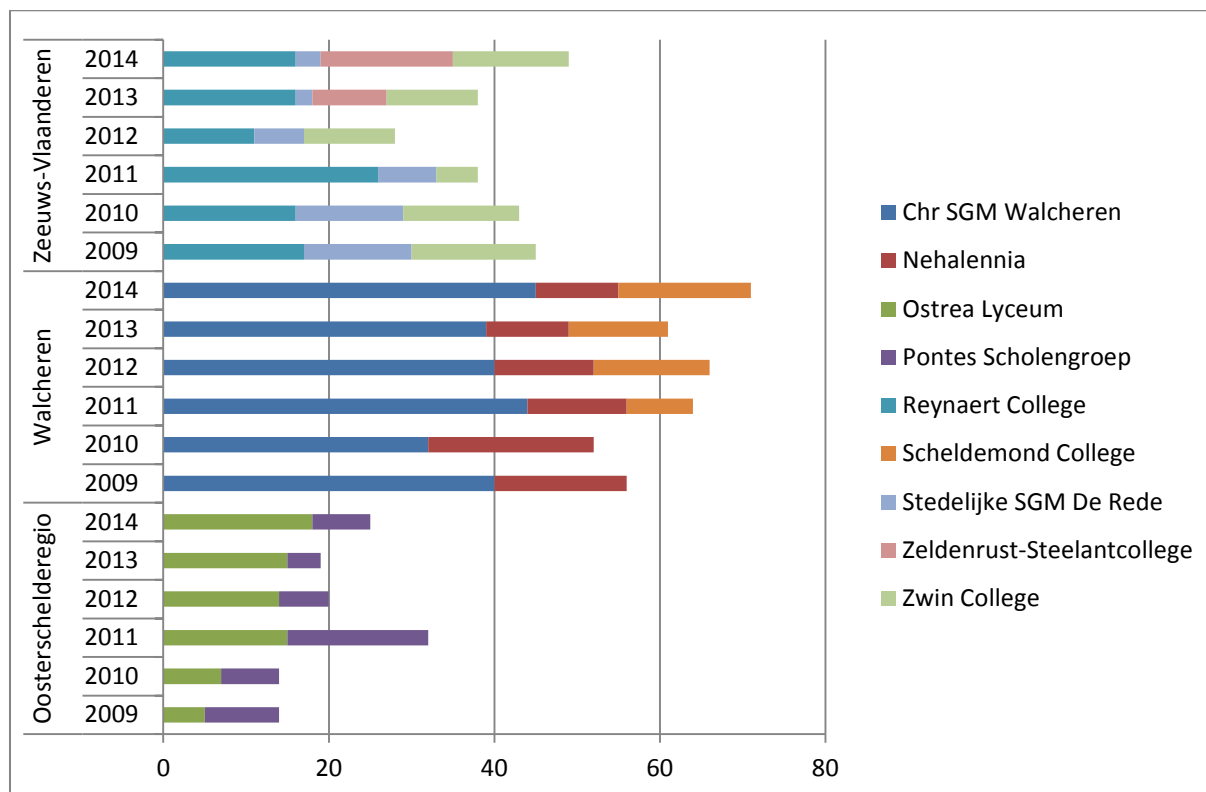
In 2011 werden in heel Zeeland vaker techniekprofielen gekozen, zowel in HAVO als VWO. Dat past bij een arbeidsmarkt met een accent op industrie. Deze grotere voorkeur voor Natuur en Techniek bij Zeeuwse HAVO- en VWO-studenten is feitelijk verdwenen en alleen nog in Zeeuws-Vlaanderen herkenbaar.

Tabel 6 Verdeling van VWO-leerlingen naar profiel in 2014 (percentages)

VWO-profiel	Oosterschelde regio	Walcheren	Zeeuws-Vlaanderen	Zeeland	Nederland
Cultuur en Maatschappij	8%	8%	5%	7%	9%
Economie en Maatschappij	22%	12%	23%	19%	26%
Economie en Maatschappij / Cultuur en Maatschappij	12%	22%	8%	14%	7%
Natuur en Gezondheid	14%	14%	27%	17%	24%
Natuur en Techniek	12%	10%	23%	14%	20%
Natuur en Techniek / Natuur en Gezondheid	32%	34%	15%	28%	15%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

In het VWO is een atheneumstroom en een gymnasiumstroom. Niet elke school administreert de gymnasiasten op dezelfde wijze. De beste vergelijking kan daarom plaatsvinden in klas 6. Dan is duidelijk welke leerling met welk profiel ook als gymnasiast de school wil verlaten. De vergelijking

kan pas goed gemaakt worden na de afschaffing van het lyceum in 2008. De grafiek geeft per regio per school het aantal gymnasiasten in klas 6. Het gymnasium mag zich in alle Zeeuwse regio's verheugen in een groeiende belangstelling.

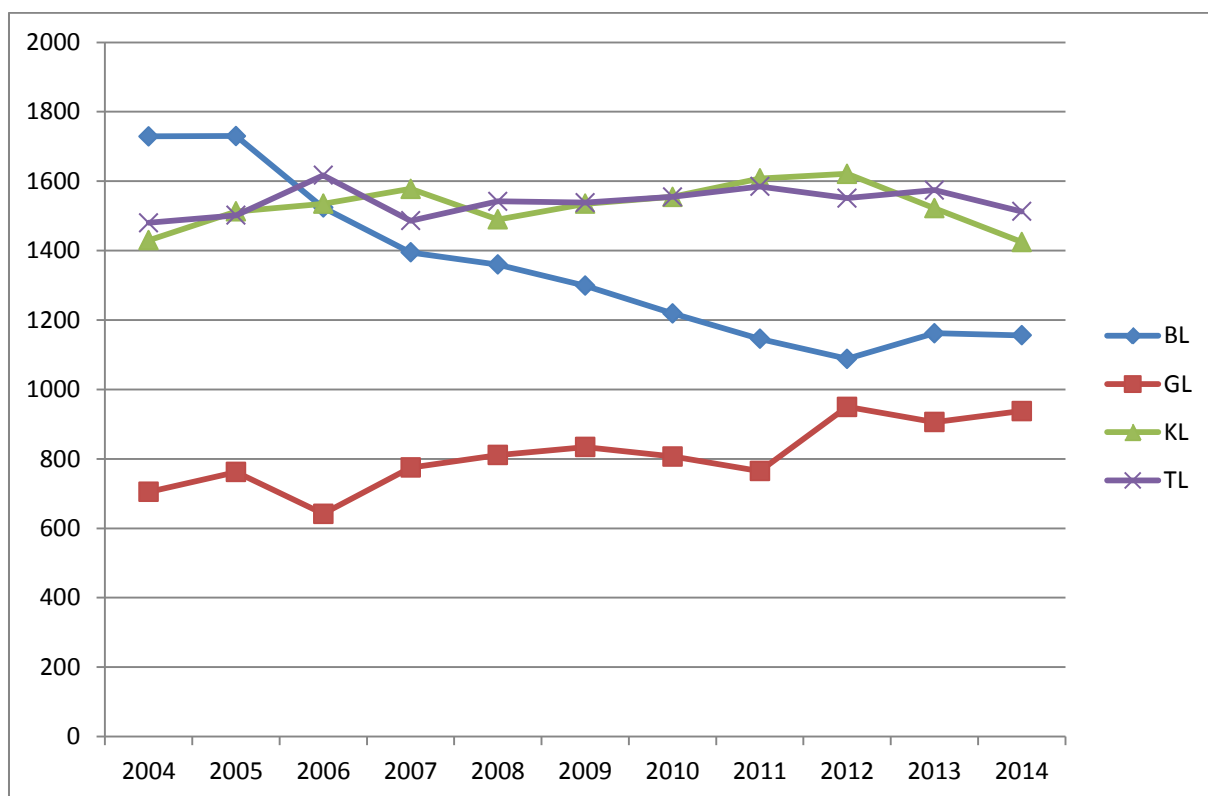

Figuur 27 Aantallen gymnasiumleerlingen in klas 6

In de Oosterschelderegio zijn opvallend weinig gymnasiasten. Op het Calvin College is enkele jaren geleden een gymnasium gestart. De leerlingen daarvan zijn gevorderd tot het derde leerjaar en ontbreken derhalve in de figuur. De gymnasiumstroom heeft daar een omvang van ongeveer 20 leerlingen. De verwachting is derhalve dat over enkele jaren het aantal afstuderende gymnasiasten in deze regio zal verdubbelen.

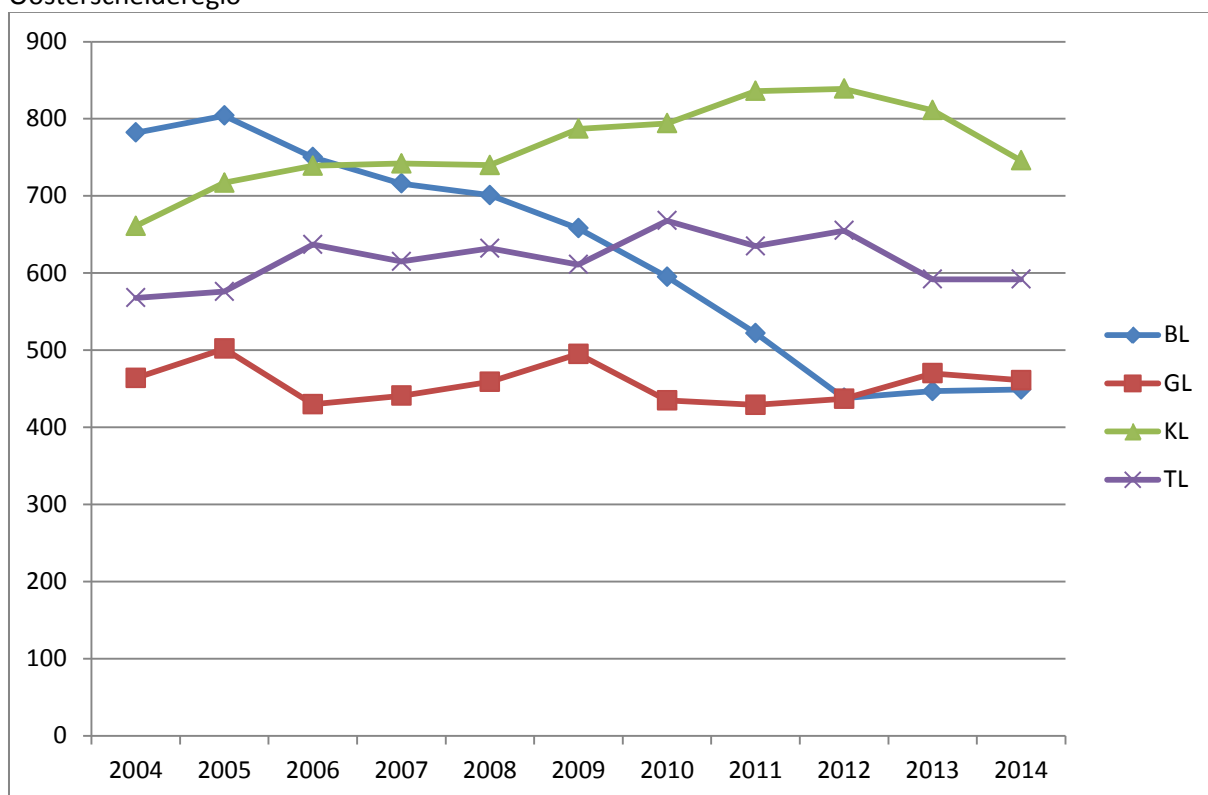
VMBO

In het VMBO zijn twee beroepsgerichte leerwegen: de Basisberoepsgerichte (BL) en Kaderberoepsgerichte (KL). Daarnaast is er nog een Gemengde Leerweg (GL) en een Theoretische Leerweg (TL, de vroegere MAVO). Bij de Basisberoepsgerichte Leerweg is de dalende trend gekeerd. Dat is vooral te danken aan het stijgende aantal leerlingen in Zeeuws-Vlaanderen dat hiervoor kiest. In Zeeuws-Vlaanderen wint ook de Gemengde leerweg aan populariteit. De Kaderberoepsgerichte Leerweg verliest leerlingen en in 2014 heeft ook de Theoretische Leerweg minder leerlingen gekregen. In de Oosterschelderegio is het leerlingenaantal van de in deze regio veruit het vaakst gekozen Kaderberoepsgerichte Leerweg de laatste jaren gedaald. Het aantal leerlingen in de Theoretische Leerweg is er tot 2010 gestegen, maar daarna weer enigszins gedaald. In Walcheren is er na 2006 een hele poos een evenwichtige verdeling tussen de verschillende leerwegen. De laatste twee jaren wint de Theoretische Leerweg er aan populariteit.

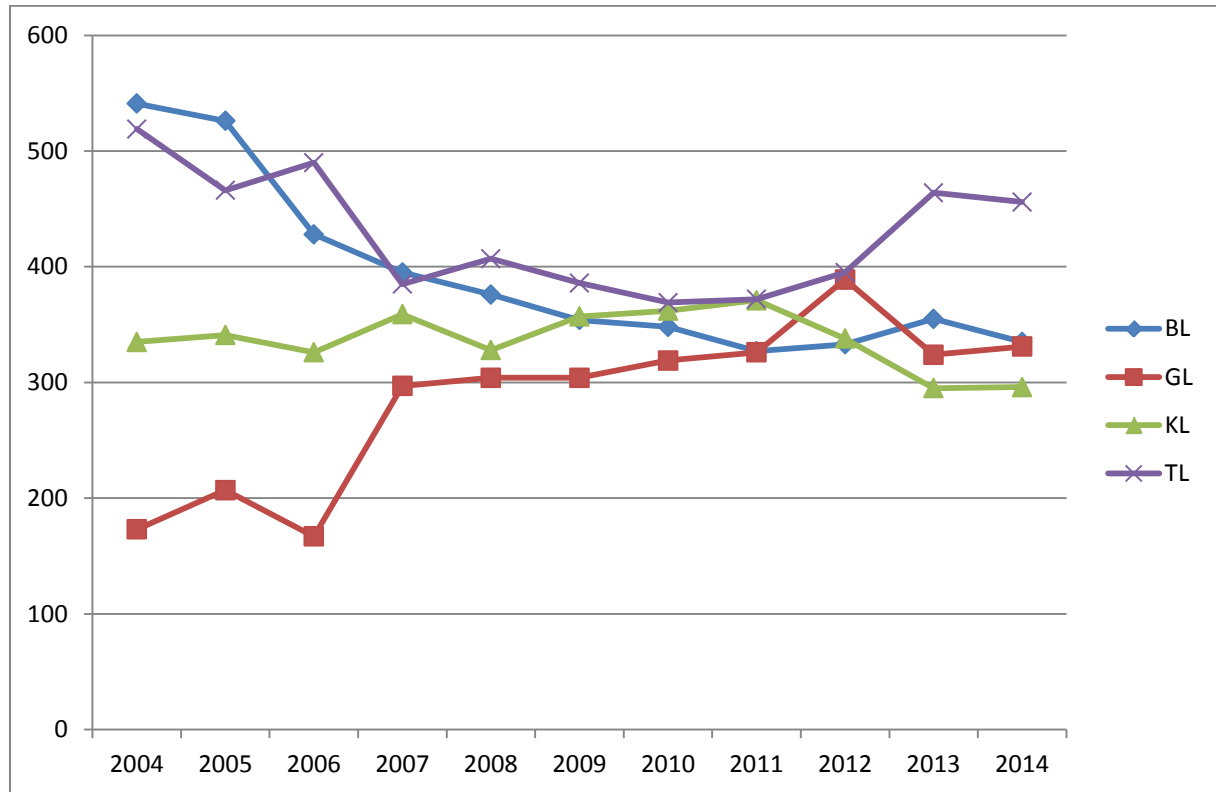

Figuur 28 Leerlingen VMBO per leerweg in Zeeland

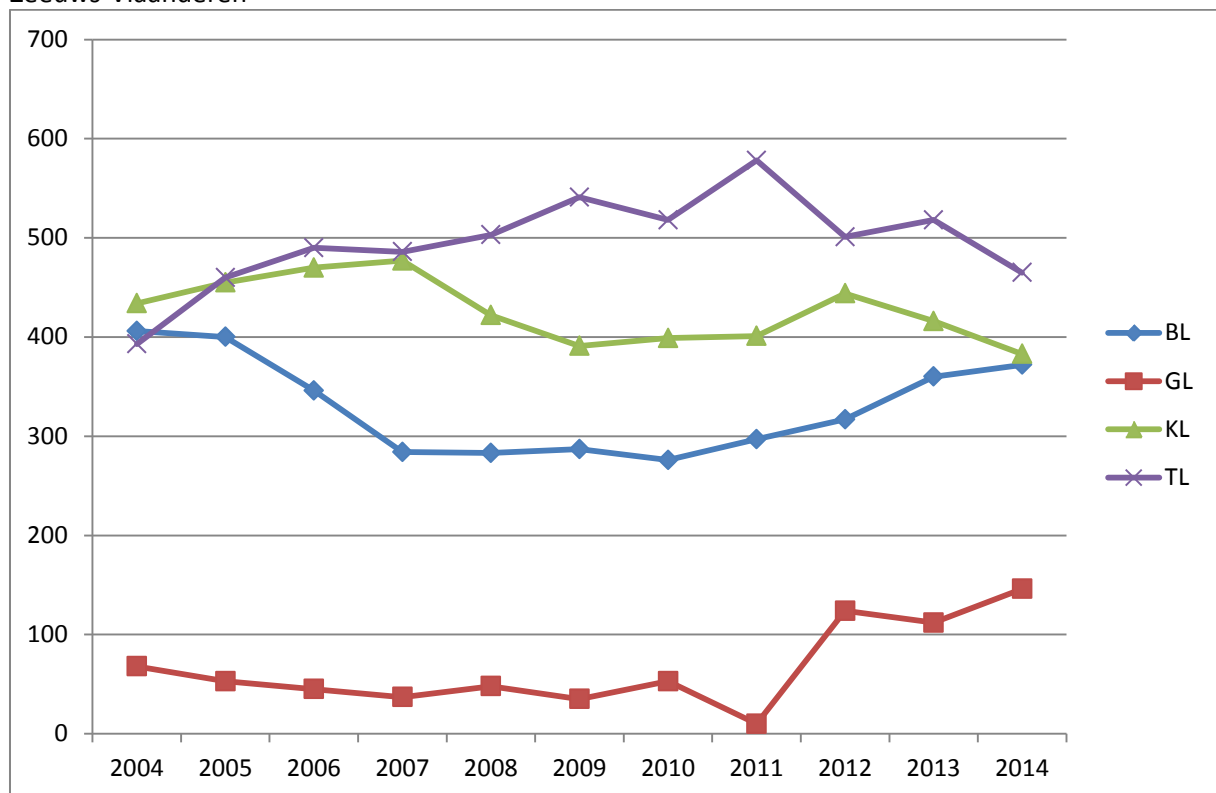
Oosterschelderegio

Walcheren

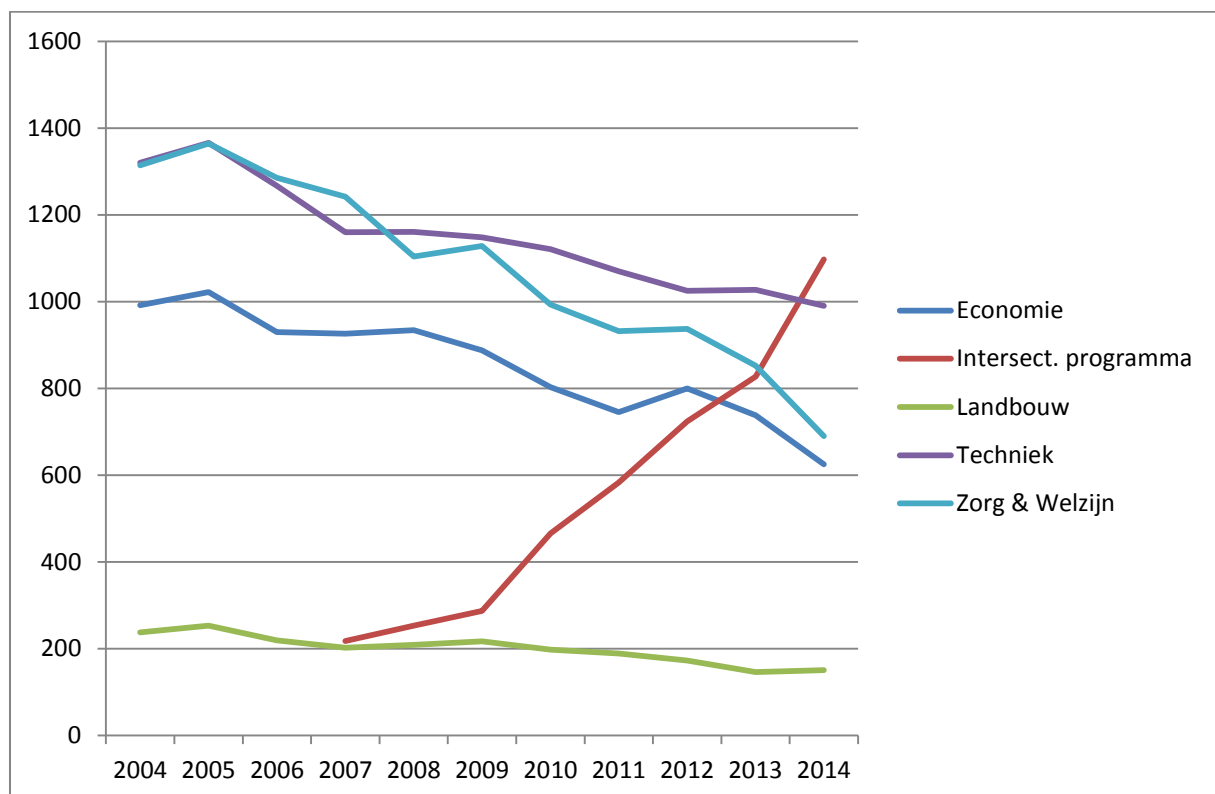
Zeeuws-Vlaanderen

In iedere Leerweg kiezen leerlingen een sector: Landbouw, Techniek, Economie of Zorg en Welzijn. Bij de beide Beroepsgerichte Leerwegen en de Gemengde Leerweg is dat zichtbaar in praktijk- en theorievakken. Bij de Theoretische Leerweg alleen in theorievakken, maar ook daar is er een sector.

In Vlissingen bijvoorbeeld wordt in de MAVO (TL) nog steeds een 'sectorwerkstuk' gemaakt. Zowel de Beroepsgerichte Leerwegen als de Gemengde Leerweg hebben eigenlijk één praktijkvak, maar de Gemengde Leerweg heeft dat maar 4 uur per week, tegenover 12 - 16 uur bij de andere. In Walcheren bieden zowel Nehalennia als Scheldemonde de sector Landbouw aan, uitsluitend in de MAVO (TL) en uitsluitend in theorievakken (biologie, scheikunde).

Leerlingen in de Theoretische Leerweg kiezen wel een bepaalde sector, maar zij kiezen niet voor een specifieke afdeling of beroepsprofiel. In de statistieken worden zij daarom niet ingedeeld bij een sector. Vanaf 2007/2008 is het in het VMBO ook mogelijk om voor een intersectoraal programma te kiezen. VMBO-leerlingen kiezen steeds vaker voor intersectorale programma's. In Zeeland wordt dit inmiddels het meest gekozen. Dat gaat duidelijk ten koste van de aparte sectoren, waarbij economie de meeste leerlingen heeft verloren.

Figuur 29 Leerlingenaantallen VMBO in Zeeland per sector (excl. leerlingen in Theoretische Leerweg)

VO-scholen in Zeeland bieden binnen de sectoren niet alle VMBO-opleidingen die in Nederland mogelijk zijn. VO-scholen in Zeeland bieden ook niet altijd onderwijs in alle sectoren aan. De sector landbouw wordt in Zeeland uitsluitend verzorgd door Edudelto in Goes.

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van het aantal leerlingen binnen de diverse afdelingen/programma's in Zeeland. Dienstverlening & Commercie is in de afgelopen jaren erg populair geworden. De animo voor Zorg en Welzijn, vooral voor het programma Verzorging is dramatisch afgenomen. In de sector Techniek is Bouwtechniek veel minder populair geworden. In de sector Economie is het programma Handel en Administratie sterk in leerlingenaantal gedaald.

Tabel 7 Leerlingenaantallen VMBO in Zeeland per afdeling/programma van de beroepsgerichte leerwegen (ISP = intra sectoraal programma) (excl. VMBO-MBO2-leerlingen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Economie	926	934	888	803	745	800	738	625
Administratie	21							
Consumptief	62	73	93	90	82	100	108	89
Consumptief Breed -ISP	110	89	77	84	91	95	77	99
Handel en Administratie -ISP	618	664	632	531	446	485	434	315
Handel en Verkoop	109	97	73	83	100	92	82	77
Technologie Oriëntatie	6	11	13	15	26	28	37	45
Intersect. programma	218	253	267	425	519	721	818	1097
Dienstverlening & Commerce	29	27	54	204	359	440	450	503
ICT-route	12	24	24	12	9	3		
Sport, Dienstverlening en Veiligheid	80	124	117	83	64	85	82	83
Techniek & Dienstverlening	11	8	6	5	13	7	6	22
Technologie Oriëntatie	86	70	66	121	74	186	280	489
Landbouw	202	209	217	183	173	165	143	151
Landbouw Breed -ISP		40						
Landbouw en Natuurlijke Omgeving	202	169	217	183	173	165	143	151
Techniek	1160	1161	1148	1121	1070	1025	1027	990
Bouwbreed -ISP	13			16	16	17	10	7
Bouwtechniek	275	264	233	170	179	179	179	143
Elektrotechniek	159	148	125	104	73	69	85	66
Instalektro -ISP	39	44	52	71	100	94	104	116
Installatietechniek	29	34	21	5				
Metaaltechniek	247	218	223	238	222	223	219	229
Metalectro -ISP	183	212	204	172	136	134	128	92
Techniek Breed -ISP	77	136	146	181	212	203	188	170
Technologie Oriëntatie	14	16	34	45	43	28	29	44
technologieroute Techniek								34
Transport en Logistiek	18	18	16	10				
Voertuigentechniek	106	71	94	109	89	78	85	89
Zorg & Welzijn	1242	1104	1128	993	932	937	852	690
Technologie Oriëntatie	6	4	1	7	17	31	24	29
Uiterlijke Verzorging	25	13						
Verzorging	683	580	588	479	458	412	330	204
Zorg en Welzijn -ISP	528	507	539	507	457	494	498	457
Eindtotaal	3748	3661	3648	3525	3439	3648	3578	3553

Als per regio gekeken wordt naar de aantallen leerlingen per afdeling/programma op de VO-scholen in 2014, dan is te constateren dat een VO-school nooit een compleet palet aanbiedt. Soms heeft een VO-school slechts één of enkele leerlingen in een afdeling of programma.

In de Oosterschelderegio bieden het Calvijn College en de Pontes Scholengroep het breedste onderwijspalet aan.

Tabel 8 Leerlingen VMBO in 2014 naar afdeling/programma van de beroepsgerichte leerwegen per sector in de Oosterschelderegio (excl. VMBO-MBO2-leerlingen)

	Calvijn College	Edudelta College	Ostrea Lyceum	Pontes Scholengroep	Oosterschelderegio
Economie	98		26	99	223
Consumptief				14	14
Consumptief Breed -ISP				42	42
Handel en Administratie -ISP	24		26	37	87
Handel en Verkoop	52				52
Technologie Oriëntatie	22			6	28
Intersect. programma	193		195	179	567
Dienstverlening & Commercie			195	53	248
Techniek & Dienstverlening				22	22
Technologie Oriëntatie	193			104	297
Landbouw		151			151
Landbouw en Natuurlijke Omgeving		151			151
Techniek	279			151	430
Bouwtechniek	53			59	112
Elektrotechniek				38	38
Instalektro -ISP	57				57
Metaaltechniek	124			11	135
Metalectro -ISP	24			21	45
Technologie Oriëntatie	21			4	25
Voertuigentechniek				18	18
Zorg & Welzijn	191			94	285
Technologie Oriëntatie	15			6	21
Verzorging	176				176
Zorg en Welzijn -ISP				88	88
Eindtotaal	761	151	221	523	1656

In Walcheren biedt Nehalennia het breedste palet aan onderwijsprogramma's. Het Scheldemond College heeft bijna alle leerlingen in het intersectoraal programma.

Tabel 9 Leerlingen VMBO in 2014 naar afdeling/programma van de beroepsgerichte leerwegen per sector in Walcheren (excl. VMBO-MBO2-leerlingen)

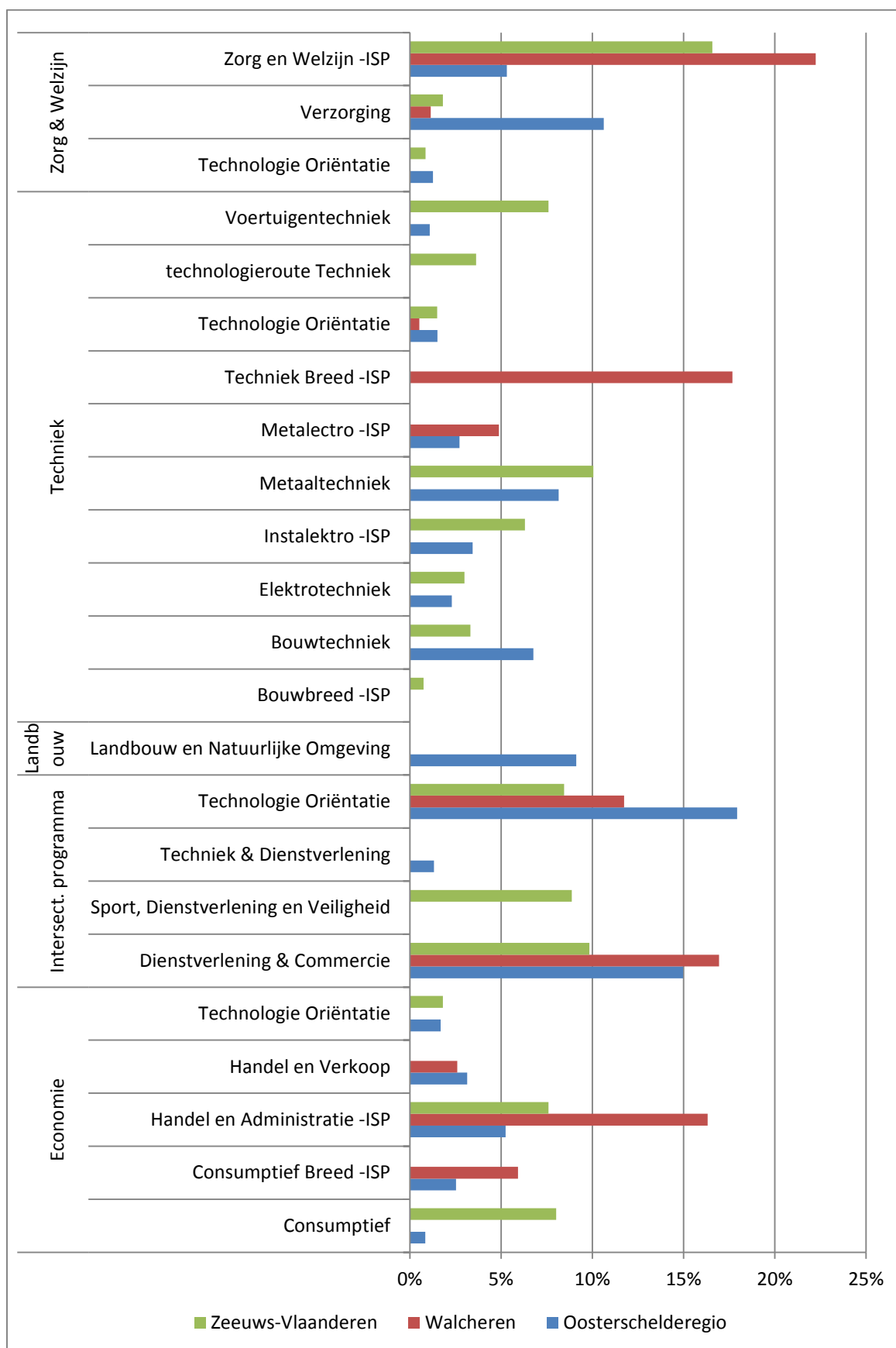
Rijlabels	Calvijn College	Chr SGM Walcheren	Nehalennia	Scheldemond College	Walcheren
Economie	14	168	57		239
Consumptief Breed -ISP			57		57
Handel en Administratie -ISP	14	143			157
Handel en Verkoop		25			25
Intersect. programma	63		112	101	276
Dienstverlening & Commerce			62	101	163
Technologie Oriëntatie	63		50		113
Techniek	13	131	72	6	222
Metaelectro -ISP	13	34			47
Techniek Breed -ISP		97	67	6	170
Technologie Oriëntatie			5		5
Zorg & Welzijn	11	165	44	5	225
Verzorging	11				11
Zorg en Welzijn -ISP		165	44	5	214
Eindtotaal	101	464	285	112	962

In Zeeuws-Vlaanderen biedt het Zeldenrust Steelantcollege het breedste palet aan onderwijsprogramma's. De Rede en het Reynaert College bieden opleiding in de sector Zorg en Welzijn. Het Zwincollege biedt geen intersectoraal programma aan, het Reynaert College heeft een Economieprogramma.

Tabel 10 Leerlingen VMBO in 2014 naar afdeling/programma van de beroepsgerichte leerwegen per sector in Zeeuws-Vlaanderen

Rijlabels	Reynaert College	Stedelijke SGM De Rede	Zeldenrust Steelantcollege	Zwin College	Zeeuws-Vlaanderen
Economie		75	72	16	163
Consumptief		75			75
Handel en Administratie -ISP			55	16	71
Technologie Oriëntatie			17		17
Intersect. programma	92	83	79		254
Dienstverlening & Commercie	92				92
Sport, Dienstverlening en Veiligheid		83			83
Technologie Oriëntatie			79		79
Techniek	112	161	14	51	338
Bouwbreed -ISP		7			7
Bouwtechniek	26			5	31
Elektrotechniek	28				28
Instalektro -ISP		59			59
Metaaltechniek	58			36	94
Technologie Oriëntatie			14		14
technologieroute Techniek		34			34
Voertuigentechniek		61		10	71
Zorg & Welzijn			110	70	180
Technologie Oriëntatie			8		8
Verzorging				17	17
Zorg en Welzijn -ISP			102	53	155
Eindtotaal	204	319	275	137	935

De volgende grafiek laat zien hoezeer de programmakeuze per regio verschilt. Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen hebben relatief veel leerlingen in het intrasectorale programma Zorg en Welzijn. Walcheren heeft ook veel leerlingen in Techniek Breed en de Oosterschelderegio veel in Technologie oriëntatie.

Figuur 30 Verdeling van VMBO-leerlingen van de beroepsgerichte leerwegen naar programma in 2014 binnen regio's (percentages)

4.4 Conclusie

Goes en Middelburg zijn de uitgesproken centrumgemeenten voor VO in hun regio. Terneuzen is dat in mindere mate voor Zeeuws-Vlaanderen. Met uitzondering van het Reformatorische Calvin College zijn alle VO-scholen regionaal georganiseerd. In elke regio zijn VO-scholen die de afgelopen jaren zijn gegroeid en scholen die zijn gekrompen. Dit laat zien dat veranderende schoolkeuzes een belangrijke impact hebben op leerlingenaantallen per school. De te verdelen 'koek' zal de komende tijd echter steeds kleiner worden.

De meeste VO-schoollocaties in Zeeland hebben geen volledig gevuld sectorenpakket en geen enkele VO-school heeft een volledig gevuld profiel/afdelingen/programmapakket. Per regio verschilt de programmakeuze van VMBO-leerlingen enorm. De gymnasiumstroom van het VWO is op een aantal scholen erg klein. In de Oosterschelderegio zijn opvallend weinig gymnasiasten. VMBO-leerlingen kiezen er steeds vaker voor om een brede opleiding te volgen via intersectorale programma's. In Zeeland is dit inmiddels het meest gekozen VMBO-leertraject.

Het aandeel HAVO/VWO-leerlingen op het totaal aantal leerlingen in klas drie is lager dan het landelijk gemiddelde. In Zeeland is sprake van HAVO-isering, maar de laatste jaren geen sprake meer van VWO-isering.

Economie en Maatschappij is veruit het meest populaire HAVO-profiel in Nederland. Meer dan vier van de tien Havisten kiest daarvoor. In Zeeland wordt dit profiel ook het meest gekozen, maar beduidend minder vaak (37%). Economie en Maatschappij is in Nederland ook op het VWO het meest gekozen profiel, maar niet in Zeeland. Daar kiezen de meeste leerlingen voor het combinatieprofiel Natuur en techniek/Natuur en gezondheid. In vergelijking met Nederland worden in Zeeland zowel op de HAVO als het VWO vaker combinatieprofielen gekozen.

In 2011 waren in heel Zeeland de techniekprofielen nog het populairst, zowel voor HAVO als VWO. Dat past bij een arbeidsmarkt met een accent op industrie. Deze grotere voorkeur voor Natuur en Techniek bij Zeeuwse HAVO- en VWO studenten is echter volledig verdwenen en alleen nog in Zeeuws-Vlaanderen herkenbaar.

De aankomende leerlingendaling zal voor VO-scholen grote problemen opleveren in de organiseerbaarheid van een breed pakket aan opleidingen. Nu al zijn er vaak kleine leerlingenaantallen per afdeling/programma en speelt de 'kleine groepen problematiek'. Het is aan de VO-scholen om in regionale samenwerkingsverbanden te werken aan het behoud van een goed en breed opleidingsaanbod in elke regio.

5. Ontwikkelingen in het middelbaar beroepsonderwijs

De schaal waarop het MBO in Zeeland wordt georganiseerd is bovenregionaal/provinciaal. Er zijn in Zeeland in 2015 vier aanbieders van MBO-opleidingen die allemaal een vestiging in Goes hebben.

In Goes zijn drie MBO-instellingen gevestigd die ook locaties buiten Zeeland hebben. Dit zijn Edudelta Onderwijsgroep (dit is een AOC), het Reformatorische Hoornbeeck College en de kleine SVO Opleidingen (dit is een vakinstelling die opleidingen verzorgt voor de verse voedingssector)³. Scalda, heeft vestigingen in Goes, Middelburg, Terneuzen en Vlissingen. Scalda probeert vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de regio waar mogelijk opleidingen in de verschillende steden in stand te houden. Vanwege lage deelnemersaantallen is spreiding echter niet altijd (meer) mogelijk.

In Nederland en ook in Zeeland is het aantal MBO-deelnemers in 2014/2015 met 9% gedaald ten opzichte van 2010/2011. In 2014 studeren 10.676 MBO-deelnemers in Zeeland bij Scalda, Hoornbeeck College of Edudelta. Daarvan wonen er 1.632 (15%) niet in Zeeland. In totaal volgen in dat jaar 11.113 Zeeuwse deelnemers een MBO opleiding. Ongeveer 2.000 MBO-deelnemers wonen in Zeeland en studeren buiten de provincie (19%).

De verdeling van MBO-deelnemers in Nederland over de opleidingsrichtingen is iets verschoven. Vormgeving en industriële productie en persoonlijke dienstverlening, vervoer en veiligheid zijn relatief gegroeid ten koste van techniek, industrie en bouw. Voor Zeeland zijn hierover geen cijfers beschikbaar.

Tabel 11 Verdeling van MBO-deelnemers over opleidingsrichtingen in Nederland 2010/11 en 2014/2015

Opleidingsrichting (%)	2010/2011	2014/2015
Onderwijs	2	2
Vormgeving en audiovisuele productie	5	6
Handel, administratie en juridische ondersteuning	19	19
ICT	4	4
Techniek, industrie en bouw	20	18
Landbouw en dieren	4	4
Gezondheidszorg en welzijn	24	24
Persoonlijke dienstverlening, vervoer en veiligheid	19	20
Algemeen	2	2

Voor deze rapportage is ervoor gekozen aan te sluiten bij de indeling die wordt gehanteerd door DUO. Dit betekent dat we de opleidingen, op basis van hun crebocode⁴, indelen in de sectoren Zorg en Welzijn, Landbouw, Techniek en Economie. Ook is het mogelijk om te kiezen voor een combinatie van sectoren.

³ In 2011 had deze vakschool 159 deelnemers met een contract bij een leerbedrijf in Zeeland. Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.

⁴ Er bestaat een Centraal register beroepsopleidingen (crebo). Dit is een systematische verzameling gegevens over beroepsopleidingen en bijbehorende opleidings- en exameninstellingen. Voor de administratie rond onderwijs, examens en deelnemers gebruiken de onderwijsinstellingen de crebo-codes. De crebo-codes geven inzicht in de leerwegen, soort van opleiding en het niveau van de opleiding. Daarbij moet wel vermeld worden dat crebo-codes veranderen.

Naast de indeling in sectoren worden in het MBO vier niveaus onderscheiden:

Niveau 1: assistentopleiding met een duur van een half tot één jaar;

Niveau 2: basisberoepsopleiding met een duur van twee tot drie jaar;

Niveau 3: vakopleiding met een duur van twee tot vier jaar;

Niveau 4: middenkaderopleiding met een duur van drie tot vier jaar en specialistenopleiding met een duur van één tot twee jaar (na met goed gevolg een vakopleiding te hebben gevolgd).

(Bron: CBS, 2011)

Ruim twee vijfde van de MBO-deelnemers in Nederland volgt onderwijs op het hoogste niveau. In Zeeland is dat bijna de helft. Ook heeft Zeeland relatief meer MBO-deelnemers in niveau 3.

Behalve sectoren en niveaus worden in het MBO twee leerwegen onderscheiden: de beroepsopleidende leerweg (BOL), dit is een dagopleiding met stage, en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL), dit is een combinatie van werken en leren (de deelnemer heeft een dienstverband van minimaal 24 uur per week bij een bedrijf).

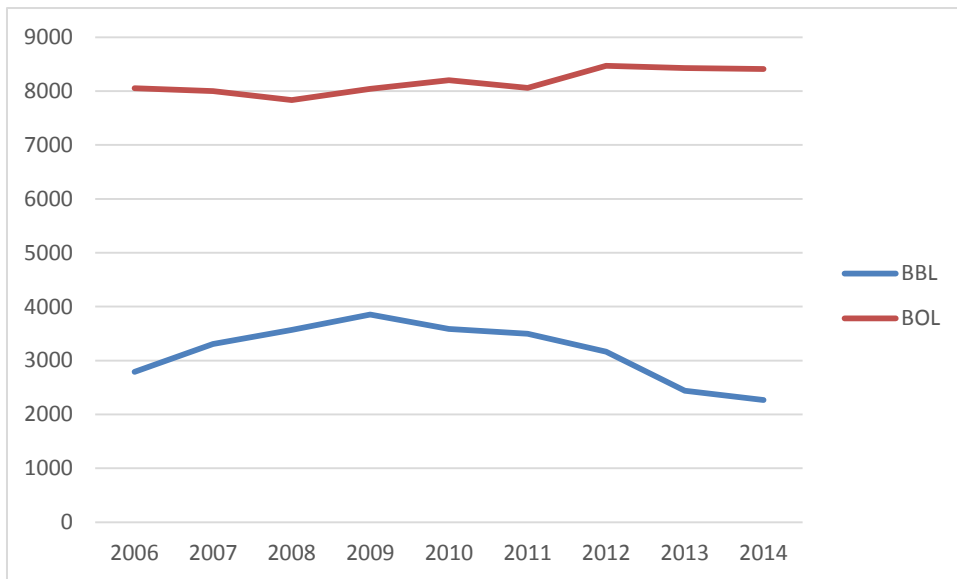
Twee derde van de MBO-deelnemers volgde in 2010 de BOL en een derde de BBL. Zowel landelijk als in Zeeland is het aandeel deelnemers dat de BBL volgt daarna sterk afgenomen. Slechts één op de vijf leerlingen volgt in 2014 een BBL.

Tabel 12 Leerweg en niveau (percentages)

	Nederland 2010	Zeeland 2010	Nederland 2014	Zeeland 2014
BOL	68	69	78	79
BBL	32	31	22	21
niveau				
1	5	3	3	2
2	25	19	20	16
3	27	31	27	28
4	43	47	50	54

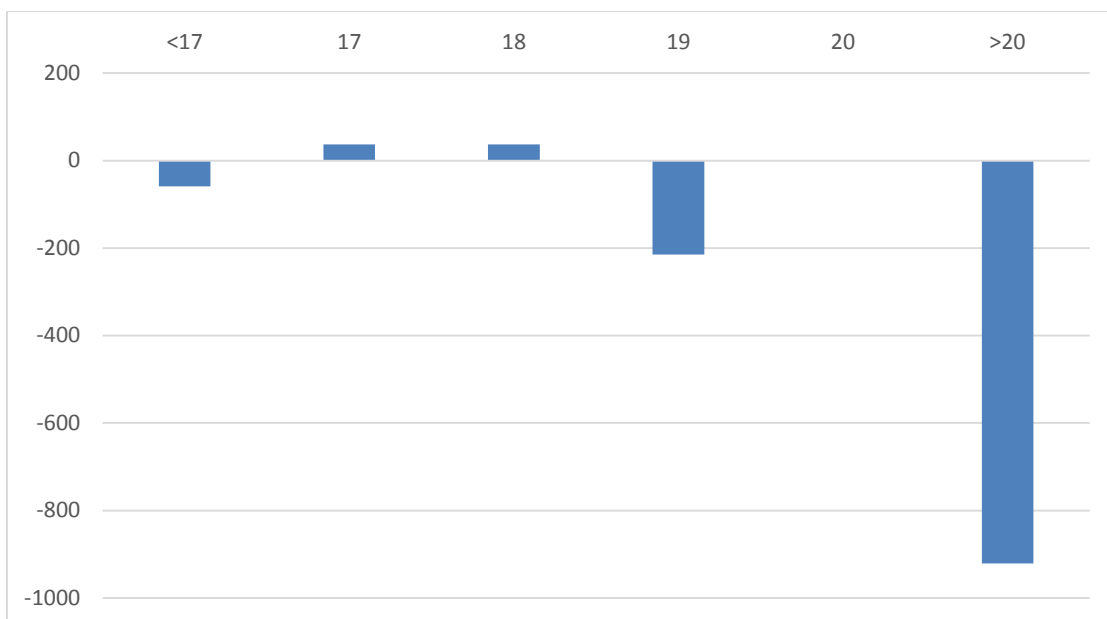
Een steeds groter aandeel van de deelnemers volgt een opleiding op de hogere niveaus. In Zeeland is dat vaker op niveau 4 in vergelijking met elders in Nederland.

De economische crisis heeft voor het MBO vooral effect gehad op de deelnemersaantallen in de Beroeps Begeleidende Leerweg. Vóór de economische crisis steeg het aantal BBL-deelnemers in Zeeland fors. Twee jaar na het uitbreken van de crisis zet de daling in, die in ieder geval tot 2014 aanhoudt. Bij de Walcherse en Zeeuws-Vlaamse MBO-ers zijn de grootste dalingen te zien in aantallen BBL-deelnemers.

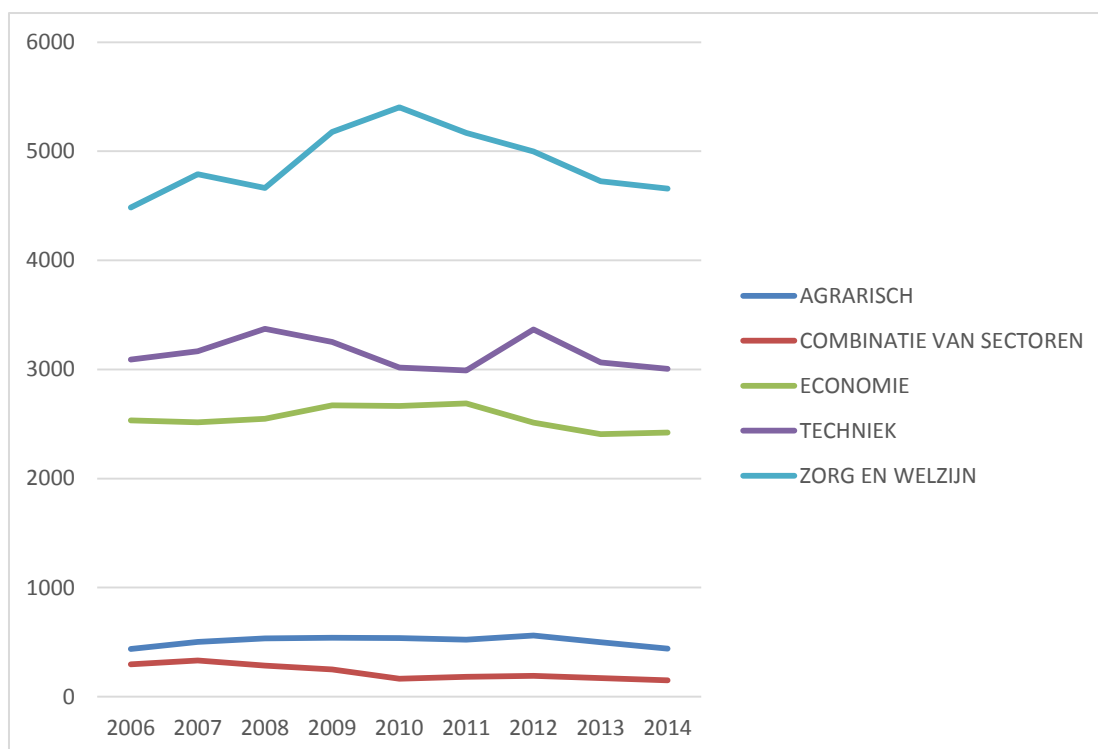
Figuur 31 MBO-deelnemers in Zeeland naar leerweg

De crisis heeft duidelijk het effect dat zich minder oudere MBO-deelnemers aanmelden. In de laatste vier jaren is het aantal MBO-deelnemers ouder dan 20 jaar met ruim 900 gedaald. Techniek groeit in populariteit onder de jongste deelnemers (< 17 jaar), terwijl de deelnemersaantallen in alle andere sectoren daalt in deze jongste leeftijdsgroep. Meer dan 90% van deze jongste leeftijdsgroep volgt de BOL opleiding.

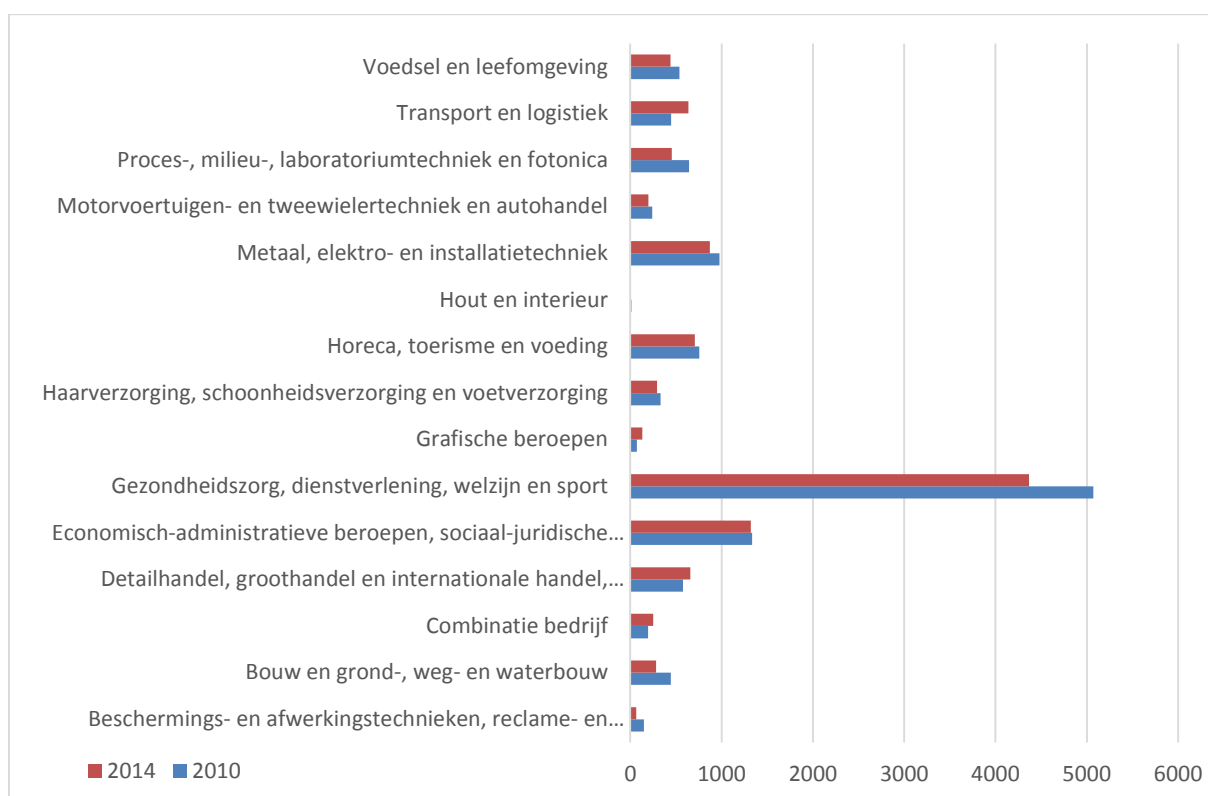
Figuur 32 Ontwikkeling van deelnemersaantallen in Zeeland tussen 2010 en 2014 naar leeftijd

De dalingen van BBL-deelnemers is vooral groot in de sectoren Techniek en Zorg en Welzijn. Bij Techniek wordt dat grotendeels gecompenseerd door een toename van het aantal BOL-deelnemers.

Figuur 33 Deelnemers MBO in Zeeland naar sector

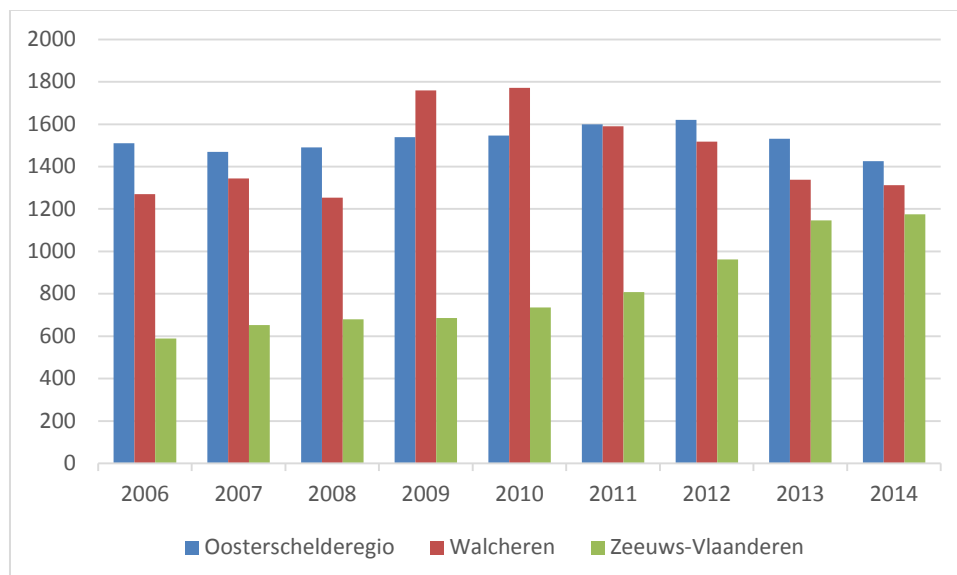
Zorg en Welzijn is de sector met de meeste deelnemers in Zeeland. De laatste jaren is het aantal deelnemers in deze sector evenwel behoorlijk gedaald. Opvallend is dat deze daling vooral onder deelnemers uit Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen heeft plaatsgevonden.

Figuur 34 MBO-deelnemers naar bedrijfstak

Gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport is ook de bedrijfstak waarvoor de meeste MBO-ers in Zeeland worden opgeleid. In 2014 zijn er dat wel beduidend minder dan in 2010. Transport en logistiek, grafische beroepen, handel en combinatie bedrijf trekken in 2014 meer deelnemers dan vier jaar eerder.

Een groot deel van de Zeeuwse MBO-deelnemers studeert in een andere Zeeuwse regio dan de woonregio. Dat is al vele jaren het geval. In 2006 studeerde 36% buiten de eigen regio. In 2014 is dat gestegen naar 43%. De stroom MBO-deelnemers uit de Oosterschelderegio die in Walcheren of Zeeuws-Vlaanderen gaat studeren is daarbij door de jaren heen redelijk stabiel gebleven en de laatste jaren zelfs iets gedaald. Walcherse MBO-deelnemers zijn in 2009 ineens veel vaker buiten de regio gaan studeren, maar daarna neemt dat aantal weer af tot het niveau van 2006. Voor de Zeeuws-Vlaamse deelnemers geldt dat pas na 2009 de uitstroom uit de regio echt fors is gaan stijgen. Voor Zeeland als geheel is de interregionale MBO-schoolpendel sinds 2009 in absolute aantallen redelijk stabiel gebleven. In 2014 hebben de pendelstromen vanuit alle drie de regio's een omvang van 1200-1400 deelnemers per regio. Dit betekent dat bijna 4.000 Zeeuwse MBO-ers te maken hebben met interregionaal woon-schoolverkeer.

Figuur 35 woonregio van MBO-deelnemers die in een andere regio in Zeeland studeren

Omgekeerd komt de helft (46%) van de Zeeuwse MBO-deelnemers die het onderwijs in een schoollocatie op Walcheren bezoekt uit de regio. In de Oosterschelde komt iets meer dan de helft (54%) van de deelnemers uit de eigen regio, terwijl dat in Zeeuws-Vlaanderen meer dan negen van de tien deelnemers is (93%). Voor de MBO-opleidingen in Zeeuws-Vlaanderen betekent dit dat heel weinig deelnemers uit andere regio's er voor kiezen om daar naar school te gaan.

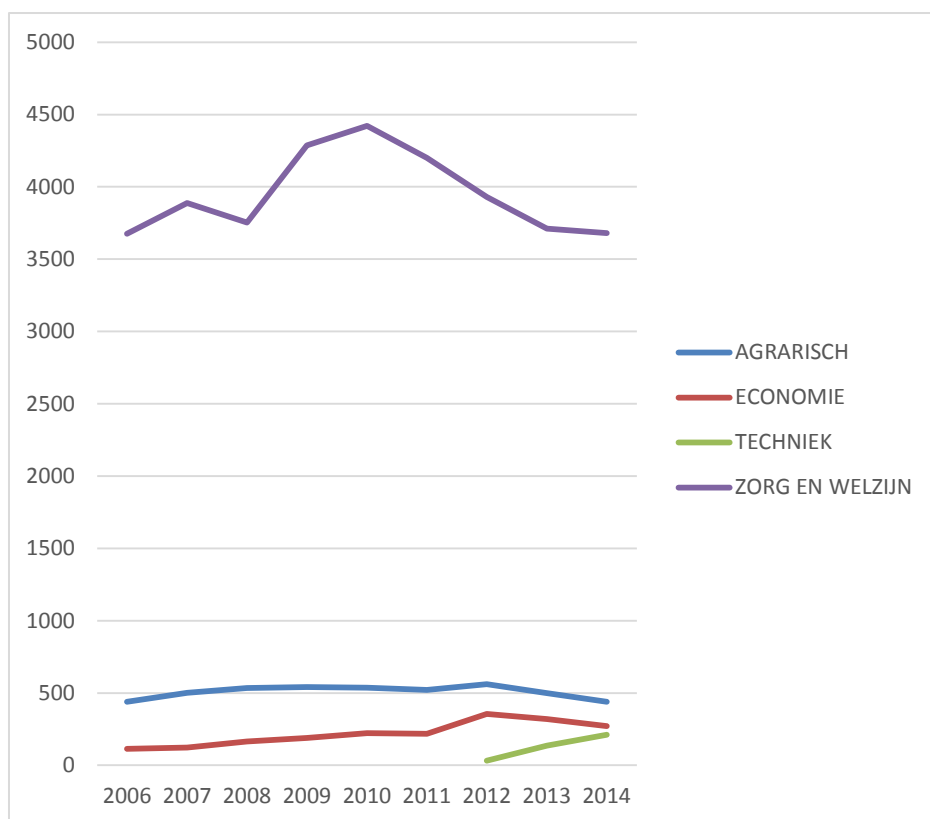
Bij de opleidingen in de bedrijfstak "Bescherms- en afwerkingstechnieken, reclame- en presentatietechnieken" (in Goes en Terneuzen) is het aandeel deelnemers uit een andere regio relatief hoog. Dat geldt ook voor de opleidingen in de bedrijfstak "Metaal, elektro- en installatietechniek". Het zijn wel opleidingen met een klein aantal deelnemers.

Tabel 13 MBO-deelnemers in Zeeland 2014, bedrijfstak, schoollocatie en woonregio

MBO	Schoollocatie								
	Goes			Middelburg/Vlissingen			Terneuzen		
	Woonregio								
Bedrijfstak	Ooster- schelde- regio	Walche- ren	Zeeuws- Vlaan- deren	Ooster- schelde- regio	Walche- ren	Zeeuws- Vlaan- deren	Ooster- schelde- regio	Walche- ren	Zeeuws- Vlaan- deren
Edudelta									
Voedsel en leefomgeving	188	96	96						
Hoornbeeck College									
Combinatie bedrijf	42	20	3						
Detailhandel, groothandel en internationale handel, mode en textiel	39	10	1						
Economisch-administratieve beroepen, sociaal-juridische dienstverlening en beveiliging	70	28	6						
Gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport	370	127	24						
Scalda									
Beschermings- en afwerkingstechnieken, reclame- en presentatietechnieken	13	27	12						10
Bouw en grond-, weg- en waterbouw	67	33	19	61	60	38			
Combinatie bedrijf				56	68	9	1	1	50
Detailhandel, groothandel en internationale handel, mode en textiel				187	249	77	4	1	74
Economisch-administratieve beroepen, sociaal-juridische dienstverlening en beveiliging				341	459	154	1	4	188
Gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport	999	820	198				19	14	600
Grafische beroepen				27	36	4	5	8	50
Haarverzorging, schoonheidsverzorging en voetverzorging	114	65	31						26
Horeca, toerisme en voeding	22	14	11	165	269	149			8
Metaal, elektro- en installatietechniek	9	13	14	256	259	137	8	3	140
Motorvoertuigen- en tweewielertechniek en autohandel				64	84	45			
Proces-, milieu-, laboratoriumtechniek en fotonica				48	59	42	6	28	255
Transport en logistiek				176	253	105			1
Totaal	1933	1253	415	1381	1796	760	44	59	1402

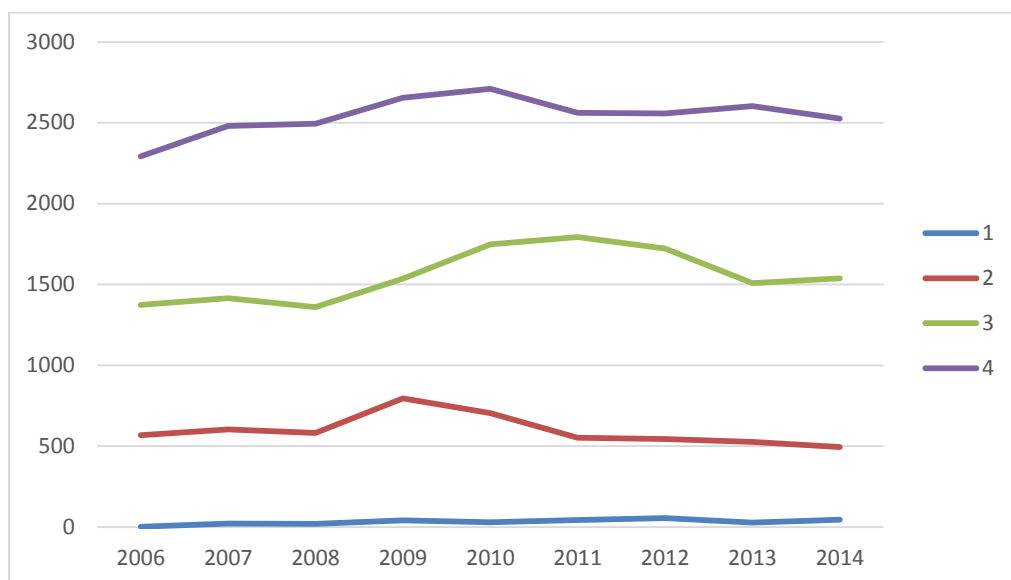
5.1 Goes

In Goes worden opleidingen verzorgd in vier sectoren. In 2012 is Scalda hier gestart met techniekopleidingen en Economie. Economie trekt daarna steeds minder deelnemers, Techniek zit in de lift. Het aantal deelnemers in de agrarische sector is sinds 2006 redelijk stabiel. De grote sector Zorg en Welzijn heeft in 2010 met bijna 4.500 deelnemers een hoogtepunt gehad, maar is in 2014 teruggevallen tot het niveau van 2006. Bij het Hoornbeeck College zijn de opleidingen Zorg en Welzijn tot 2013 gegroeid. In 2014 is het aantal deelnemers weer gedaald. Dat geldt ook voor de opleidingen Economie die het Hoornbeeck College verzorgt.

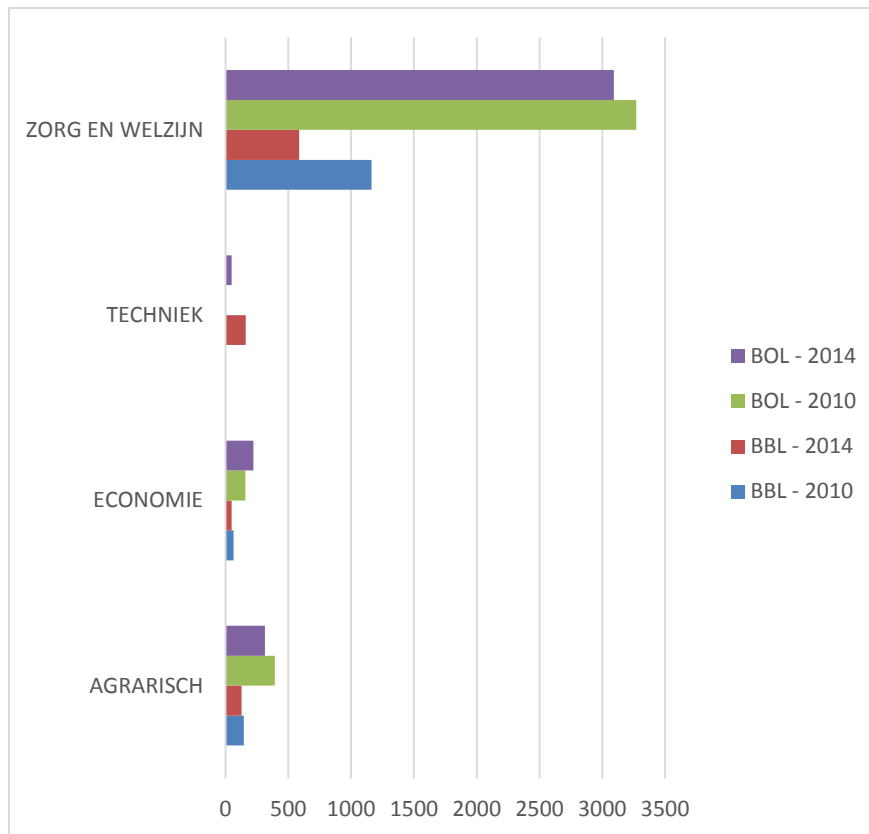
Figuur 36 MBO-deelnemers studierend in Goes

De meeste MBO-deelnemers die in Goes studeren, doen dat op de twee hoogste niveaus. Slechts enkele tientallen studeren op niveau 1 en op niveau 2 is het aantal deelnemers in 2014 gedaald tot onder de 500.

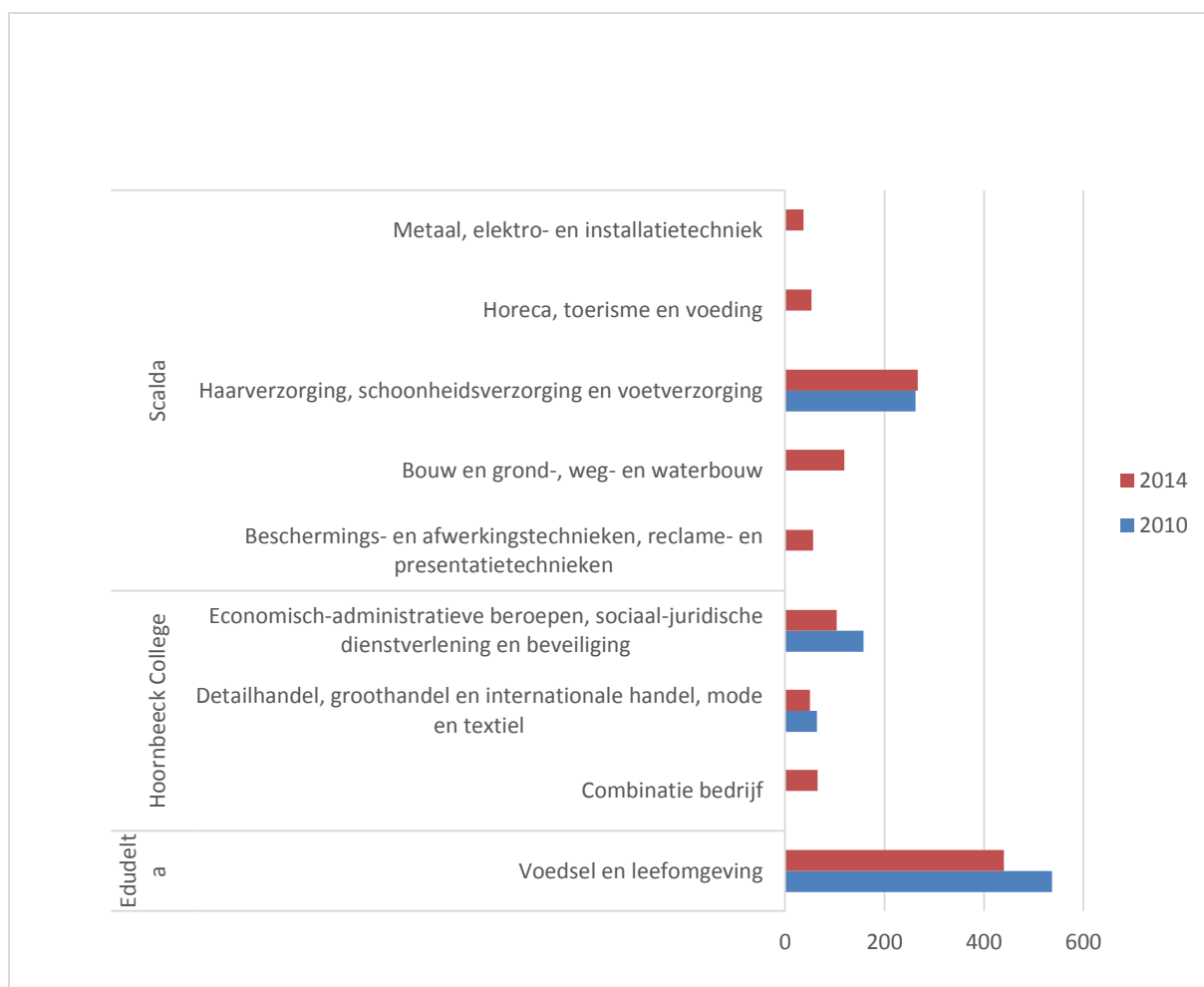
Figuur 37 MBO-deelnemers studierend in Goes naar niveau

In 2014 studeren in Goes beduidend minder deelnemers in de sector Zorg en Welzijn dan vier jaar eerder. De daling is het grootst in de BeroepsBegeleidende Leerweg. In de sector Economie studeren in 2014 meer BOL-deelnemers dan in 2010.

Figuur 38 MBO-deelnemers studierend in Goes naar leerweg

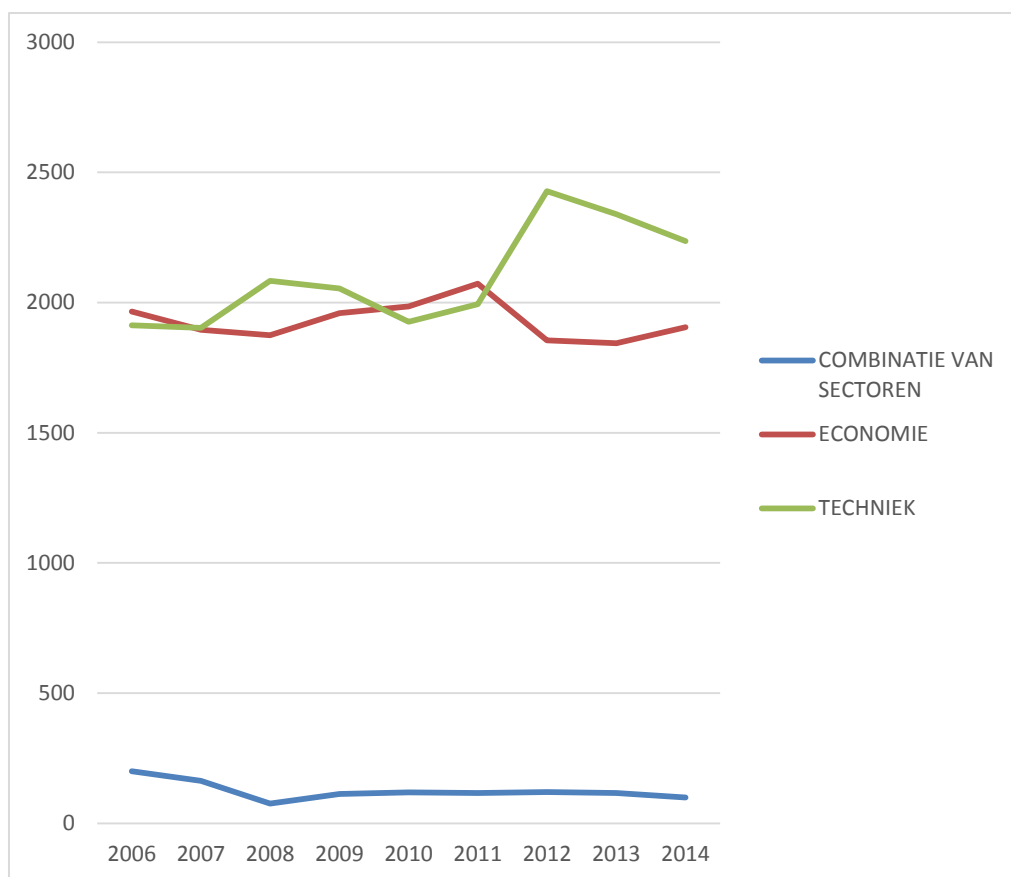
Verreweg de meeste MBO-studenten die in Goes studeren, doen dat in de bedrijfstak Gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport. In 2014 zijn dat er wel beduidend minder dan vier jaar eerder, maar nog steeds bijna 3.000. Daarvan doen bijna 700 deelnemers een sportopleiding. Het opleidingspalet in Goes is wel verbreed. Er studeren deelnemers in 2014 in een aantal bedrijfstakken waar in 2010 nog geen deelnemers waren. Het zijn opleidingen in de techniek, bouw, horeca en combinatie bedrijf.

Figuur 39 MBO-deelnemers in Goes per bedrijfstak (exclusief gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport)

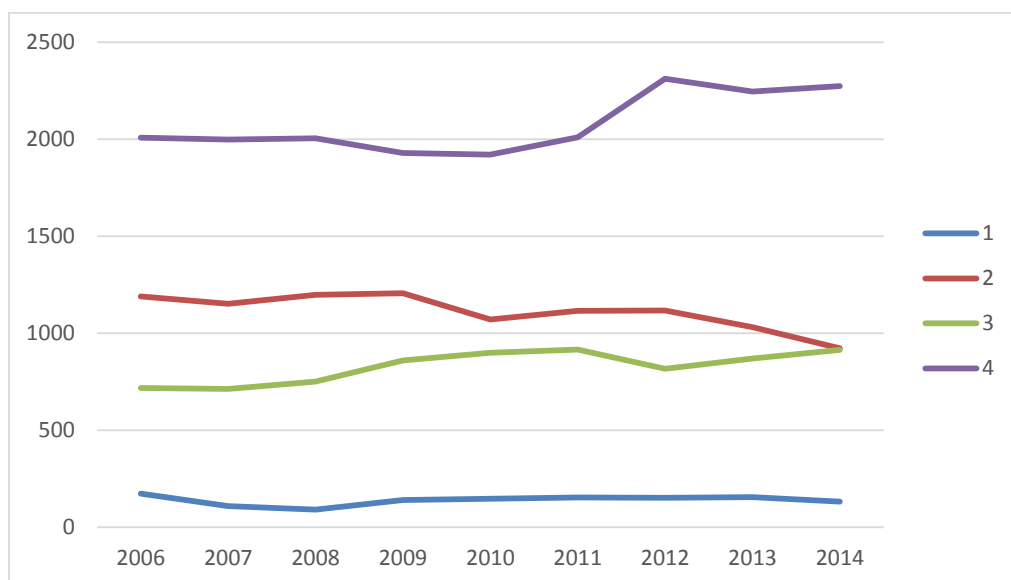
5.2 Middelburg/Vlissingen

In de stedelijke agglomeratie van Walcheren worden opleidingen in de sector Economie en Techniek en een combinatie van sectoren aangeboden. In 2012 kreeg Techniek een boost en viel Economie iets terug in deelnemersaantallen. De laatste twee jaren daalt de animo voor Techniek weer iets en krijgt Economie juist weer wat meer deelnemers. Het kleine aantal deelnemers dat een opleiding in een combinatie van sectoren volgt, blijft redelijk stabiel sinds 2008.

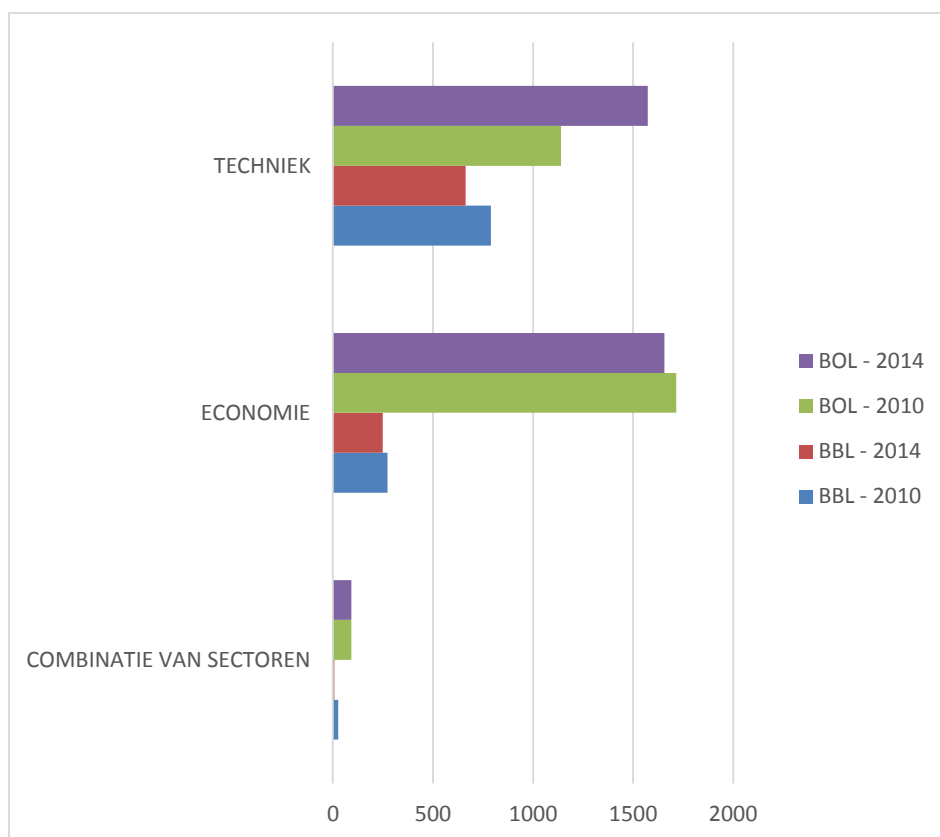
Figuur 40 MBO-deelnemers studierend in Middelburg/Vlissingen

In Walcheren studeren de deelnemers sinds 2010 vaker op de hogere niveaus. Het aantal deelnemers dat op hier niveau 2 studeert, daalde het sterkst.

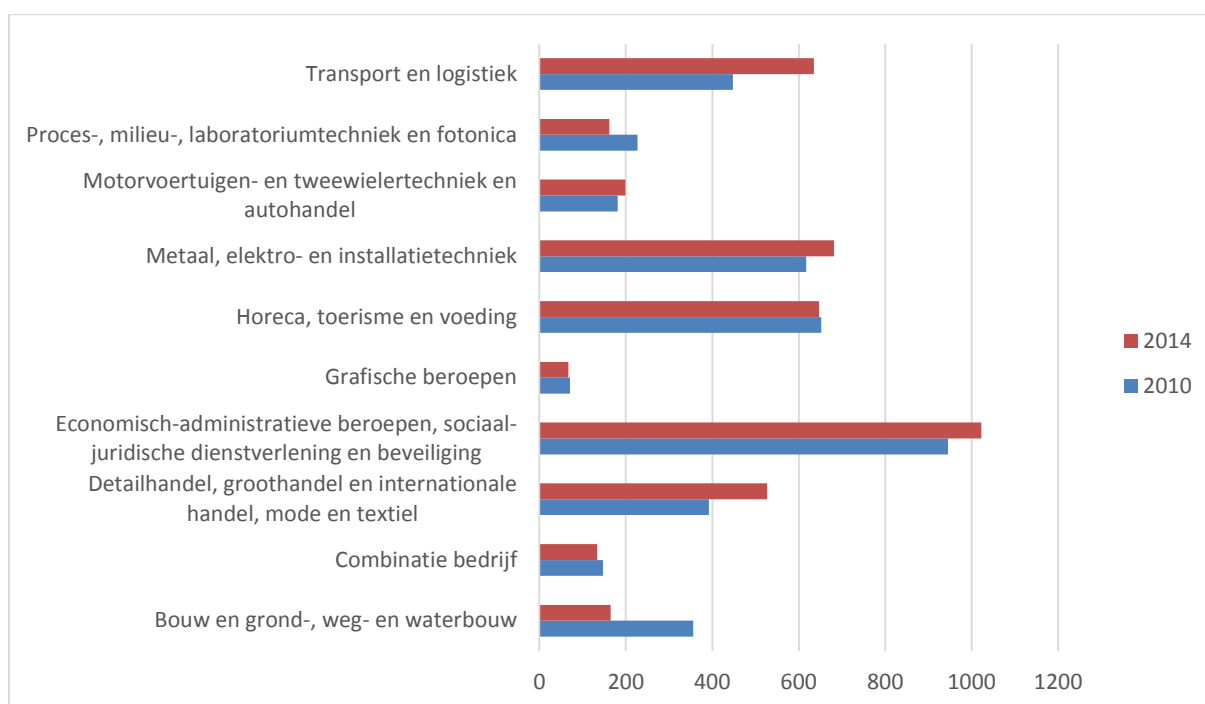
Figuur 41 MBO-deelnemers studierend in Middelburg/Vlissingen naar niveau

De groei in de sector Techniek in Walcheren komt geheel voor rekening van de BOL. In de BBL is een terugval tussen 2010 en 2014. Bij de sector Economie zijn de veranderingen in deelnemers in de verschillende leerwegen tussen 2010 en 2014 minder groot.

Figuur 42 MBO-deelnemers studierend in Middelburg/Vlissingen naar leerweg

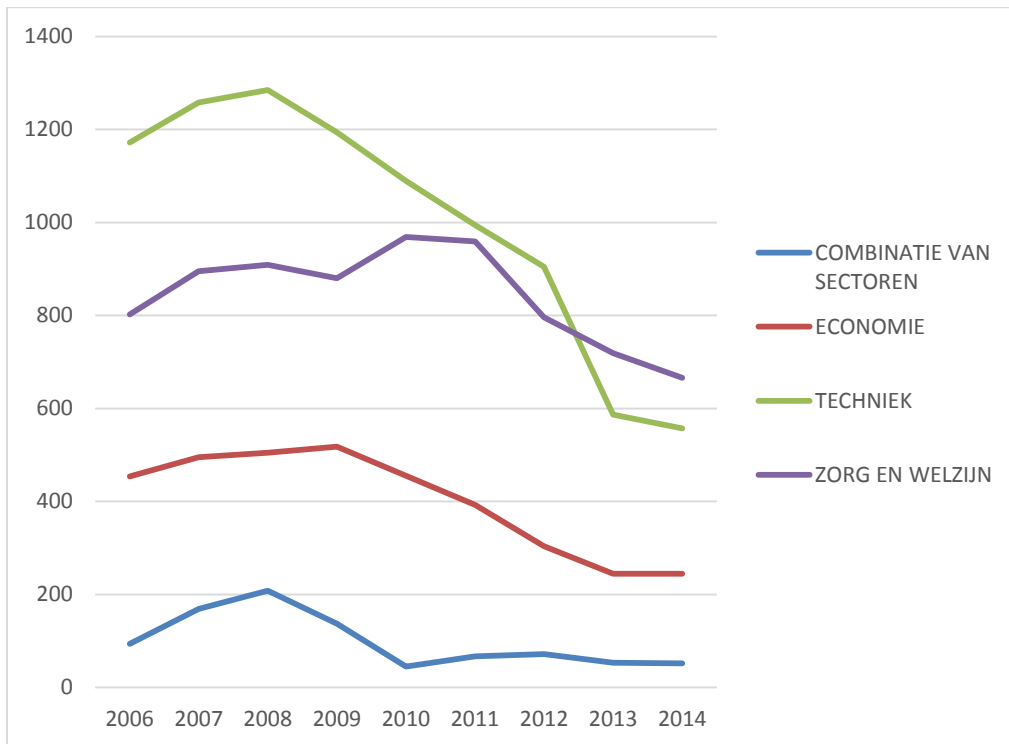
De Walcherse locaties van Scalda verzorgen onderwijs in een tiental bedrijfstakken. Tussen 2010 en 2014 is het aantal deelnemers in de bouwopleidingen sterk gedaald. Ook de opleidingen Proces-, milieu-, laboratoriumtechniek en fotonica zagen het aantal deelnemers teruglopen. De opleidingen in Transport en logistiek en Handel, mode en textiel kregen veel meer deelnemers.

Figuur 43 MBO-deelnemers in Middelburg/Vlissingen per bedrijfstak.

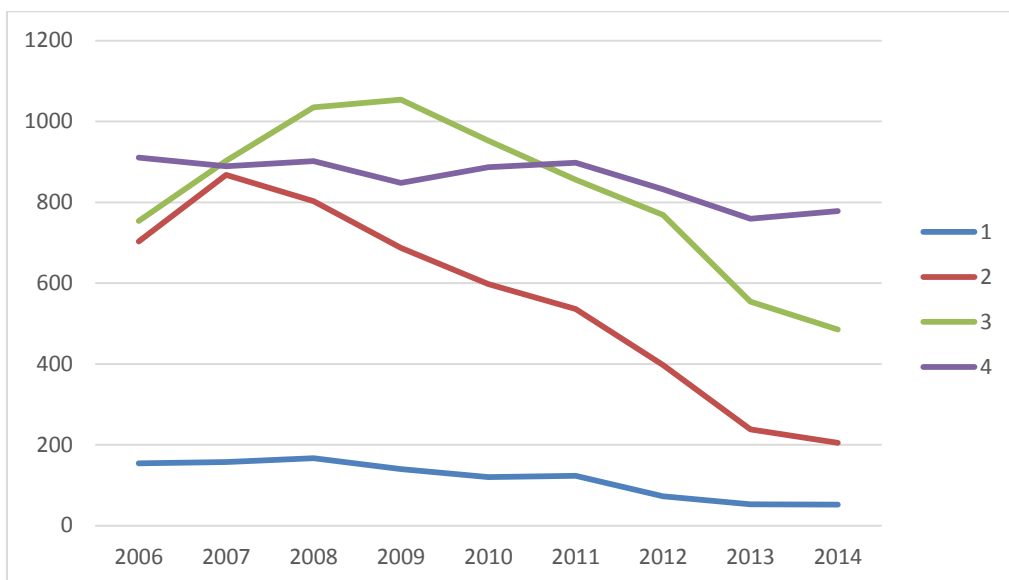
5.3 Terneuzen

Scalda heeft een vestiging in Terneuzen waar met uitzondering van de Agrarische sector onderwijs in alle sectoren wordt aangeboden. Het totaal aantal deelnemers dat studeert in Terneuzen is vanaf 2008 met bijna 1.400 gedaald. Dat is een halvering. De sector Techniek, traditioneel de grootste in Terneuzen laat de grootste daling zien en heeft in 2014 minder deelnemers dan Zorg en Welzijn.

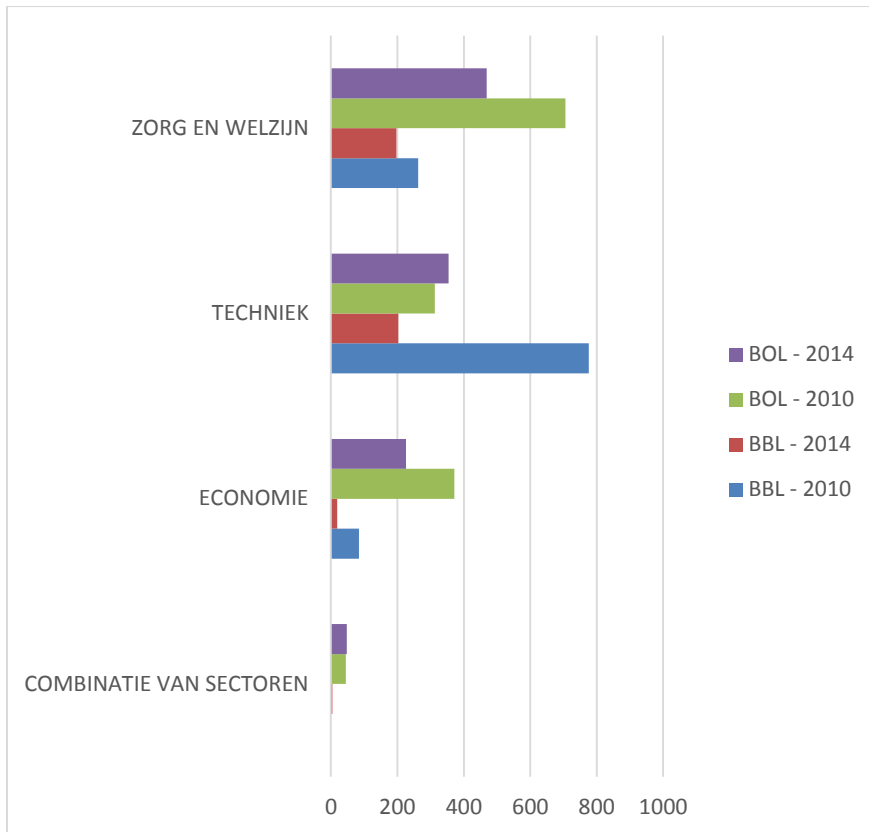
Figuur 44 MBO-deelnemers studierend in Terneuzen

De daling van het aantal deelnemers in Terneuzen treft vooral de opleidingen op niveaus 1, 2 en 3.

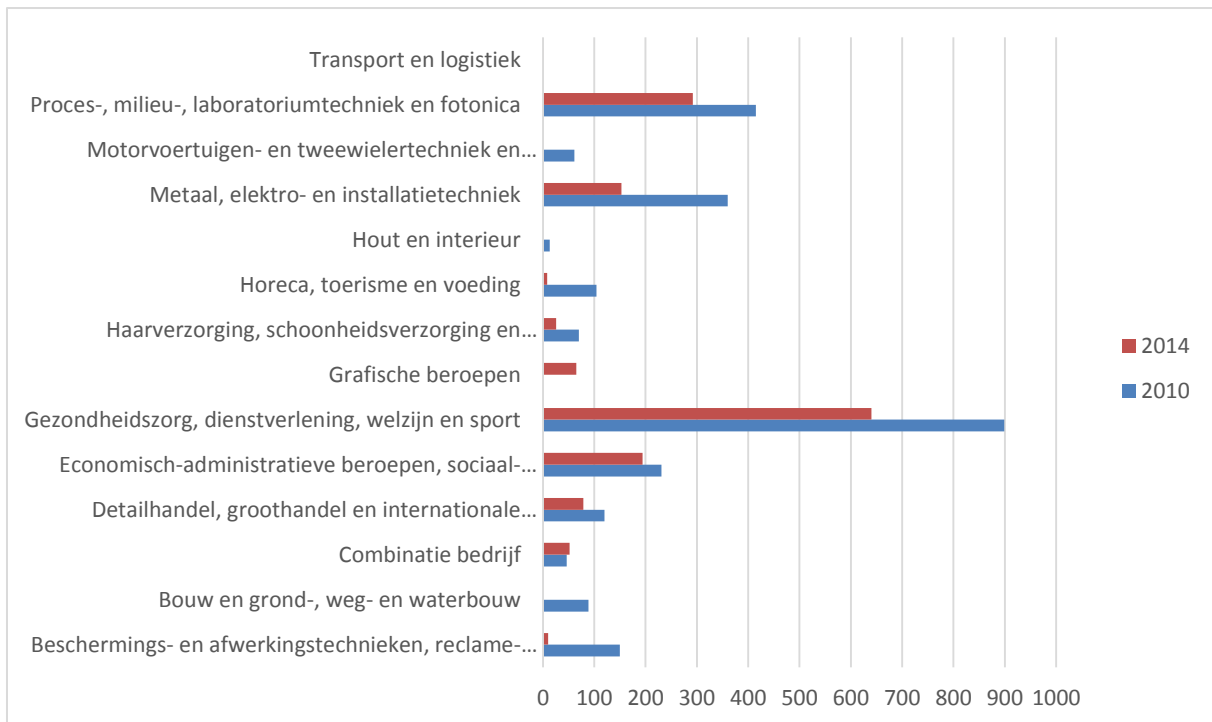
Figuur 45 MBO-deelnemers Scaldalocatie Terneuzen naar niveau

In Terneuzen studeerden lange tijd relatief veel deelnemers in de BeroepsBegeleidende Leerweg. Tussen 2010 en 2014 is het aantal deelnemers dat een BeroepsBegeleidende Leerweg volgt echter sterk gedaald. De verhouding tussen BBL en BOL is daarmee meer in lijn met het landelijke beeld gekomen. Vooral in de sector Techniek vullen bedrijven nog slechts een fractie van het aantal leerwerkplekken in ten opzichte van vier jaar terug. Er staat wel een stijging van het aantal deelnemers die de BOL-opleiding volgt tegenover. In de Sectoren Zorg en Welzijn en Economie is er sprake van daling van deelnemers in beide leerwegen.

Figuur 46 MBO-deelnemers studierend in Terneuzen naar leerweg

De opleidingen in de Gezondheidszorg, dienstverlening, welzijn en sport zijn hard teruggegaan in deelnemersaantallen. Zij trekken nog wel veruit de meeste deelnemers. Beschermings- en afwerkingstechnieken, reclame- en presentatietechnieken heeft bijna geen deelnemers meer. Een aantal opleidingen is gestopt of er zijn helemaal geen deelnemers meer in 2014 (Bouw, hout en interieur, motorvoertuigen). De opleidingen voor Grafische beroepen hebben meer deelnemers dan in 2010.

Figuur 47 MBO-deelnemers in Terneuzen per bedrijfstak.

5.4 Conclusie

Op schoolniveau is Goes de centrumgemeente voor het MBO in Zeeland. Daar hebben alle Zeeuwse MBO-scholen een vestiging. Daar wordt in alle sectoren, op alle niveaus en leerwegen onderwijs verzorgd. In Middelburg/Vlissingen gaan desalniettemin bijna evenveel MBO-ers naar school als in Goes, maar het onderwijs dat er geboden wordt door Scalda is beperkt tot de opleidingen in de sectoren Economie, Techniek en een Combinatie van sectoren. In Terneuzen worden door Scalda opleidingen verzorgd in alle behalve de Agrarische sector. Het aantal deelnemers is er echter beduidend lager dan in andere Zeeuwse regio's.

Evenals het VO heeft het MBO problemen met de organiseerbaarheid van opleidingen in de verschillende regio's. Op dit moment ligt dat niet zozeer aan de bevolkingskrimp, maar heeft het vooral ook te maken met de economische ontwikkelingen. Het aantal MBO-deelnemers dat in Terneuzen studeert is bijvoorbeeld drastisch afgenomen. Omdat het vooral in de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL) is en er vooral minder oudere studenten zijn, kan geconcludeerd worden dat veel bedrijven geen of minder invulling (kunnen) geven aan deze mogelijkheid van de combinatie van leren en werken op MBO-niveau. Het zijn vooral de opleidingen op niveau 1, 2 en 3 die in Terneuzen geconfronteerd zijn met een grote terugloop aan deelnemers.

Met het perspectief dat vanaf 2018 het deelnemersaantal nog eens fors omlaag zal gaan is samenwerking in regionaal én in Zeeuws verband met partners in en buiten het onderwijs van groot belang.

Minder dan de helft van de Zeeuwse MBO-deelnemers die het onderwijs in een schoollocatie op Walcheren bezoekt komt uit de regio. In de Oosterschelde komt iets meer dan de helft van de

deelnemers uit de eigen regio, terwijl dat in Zeeuws-Vlaanderen meer dan negen van de tien deelnemers is. Daar studeren dus erg weinig deelnemers uit de andere Zeeuwse regio's.

Omgekeerd gaat meer dan vier van de tien Zeeuwse MBO-deelnemers in een andere regio naar school. Dat geldt voor alle regio's. Dit betekent dat bijna 4.000 MBO-ers te maken hebben met interregionaal woon-schoolverkeer.

Databronnen

Voor de verschillende onderdelen van het onderzoek zijn de volgende databronnen gebruikt:

Bevolking

- Regionale demografische situatie en ontwikkelingen in de basisgeneraties voor VO en MBO
CBS en de provinciale bevolkingsprognose 2014

Onderwijs

- Regionale situatie en trends in leerlingenstromen
DUO, scholen VO/MBO, Inspectie van het onderwijs
- Huidige structuur en inrichting van de Zeeuwse VO's en MBO's
Zeeuwse onderwijsinstellingen

